

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITHUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. XI. 21 • Nr. 47(2073)

7722 George Street, La Salle 690, Canada • Tel. (514) 366-6220

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

JAMES BAY SENSACIJA

Quebec Superior Court teisėjas Albert Malouf nusprendė sustabdyti James Bay elektros stoties statybos darbus iki Quebec'o valdžia susitars su vietos gyventojais indėnais ir eskimais dėl kompensacijos už tam projektui reikalingus žemės plotus. O tie plotai nemaži: penktadalis Quebec'o provincijos arba 133,000 kvadratinų mylių! Projekto kaina 6 milijonai dolerių. Užbaigtas - jis duotų 8 milijonus kilovatų elektros energijos į metus. Tatal Quebec'o premjero didysis užsimojimas ir ambicija. Ta elektros stotis būtų viena iš didžiausių pasaulyje ir ilgam laikui išspręstų Quebec'o energijos problemą. Prie to projekto jau dirba 3000 darbininkų. Jo sustabdymas vienam mėnesiui kainuotų apie 80 milijonų dolerių. James Bay Development korporacija jau įteikė

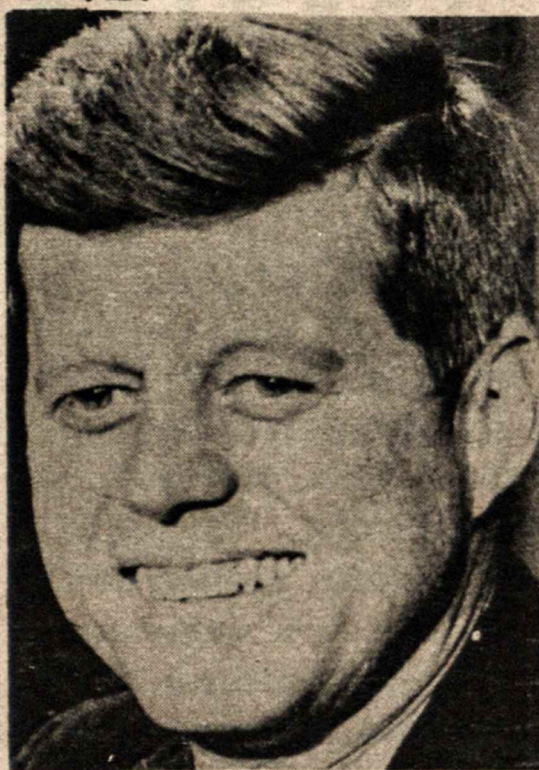
pareiškimą Apeliaciniam teismui darbų sustabdymo sprendimui panaikinti.

Niekas neabejoja, kad James Bay elektros stoties statyba bus įvykdyta. Teismo sprendimas tik primena Quebec'o valdžiai ir krašto industrializuotojams, kad civilizacijos pažanga neturėtų pažeisti vietinių gyventojų teisių ir nepakeisti jų gyvenamos aplinkumos be jų sutikimo.

GRAIKIJOJE VĖL KARO STOVIS

Kariuomenė su tankais ir policija okupavo Atėnų Politechnikos universitetą, kuriame buvo užsidarę 5000 streikuojančių studentų, reikalaujančių atsistatydinti dabartinei Graikijos valdžiai. Jie per radio apeliavo į graikus sukilti prieš diktatūriniais rinkimais sudarytą vyriausybę. Per susirėmimą žuvo keli studentai, daug sužeistų ir sulmtų.

Krašte vėl įvestas karo stovis.

JOHN FITZGERALD KENNEDY

KENNEDY TRAGEDIJA

Praeitą šeštadienį paskutinio gyvo Kennedy, senatoriaus Edward 12 metų sūnus, irgi Edward, buvo operuotas ir jam nuplauta dešinė koja virš kelio, kad sustabdžius kaulų vėžį. Tą pat dieną, kelių šimtų pėdų atstume nuo ligoninės esančioje bažnyčioje, įvyko nužudytojo Robert Kennedžio dukters Kathleen vestuvės. Gi lapkričio 22 d. sueina 10 metų, kaip buvo nužudytas buvęs prezidentas John F. Kennedy.

FINANSŲ MINISTERIS ISPĖJA

Ilgiau tylėjęs Finansų Ministeris Turner kreipėsi į kanadiečių sąkydamą, kad, nežūrint į infliaciją ir bedarbių skaičiaus problemas, šalies ekonominė gerovė stiprėja ir auga. Bet jis išpėjo, kad Kanada ateltyje turėtų būti budresnė, nes pergreita ekspansijos išsivystymas gali priversti prie greitesnio infliacijos augimo, kas trukdytų kilti pragyvenimo lygiui.

ATIDARYTAS TILTAS

Minint Turkijos Respublikos įsikūrimo 50 metines, atidarytas Bosforo tiltas, jungiantis Aziją su Europa. Jis yra 1074 jardų ilgio ir tai yra ketvirtas ilgiausias pasaulyje kabantis tiltas, kainavęs 37.5 ml. dolerių. Į jo atidarymą susirinko 250,000 žmonių.

PASITRAUKE IŠ PARTIJOS

Al. Richmond prieš kelis metus pasitraukęs iš "People's World" komunistiško laikraščio redaktoriaus vietos (prieštaraudamas Sovietų invazijai į Čekoslovakiją). Šiuo metu pasitraukė ir iš-JAV komunistų partijos, kurioje priklausęs virš 40 metų.

UKRAINIEČIAI PAS MINISTERI ŠARP

Šiomis dienomis Kanados ukrainiečių delegacija įteiks memorandumą Kanados Užsienų Reikalų Ministeriui, kuris lapkričio mėn. 18-24 d. ruošiasi lankytis Rusijoje.

gavo rašte jie sako:

"Kanada praetyje tvirtai ir atvirai pasisakydavo prieš paneigimą pagrindinių žmogaus teisių kraštuose kaip Pietų Afrika ir Rodezija.

Mes klausime, kodėl tokia laikysena negalėtų būti priimtina sąryšyje su apgailėtinais sovietų valdžios veiksmais Ukrainoje, kuri yra pasirašiusi UN deklamaciją liečiančią žmogaus teises".

Apie 200 ukrainiečių rašytojų yra uždaryti kalėjimuose, taip pat tikslai, kaip delegacijos pirmininkas Mykola Plavniuk sako, kad ministeris pakalbės dėl ukrainiečių laisvės emigracijos ir abipusio informacijos ir literatūros pasikeitimų. Sovietai gi čia visai nevaržomai platina propagandą.

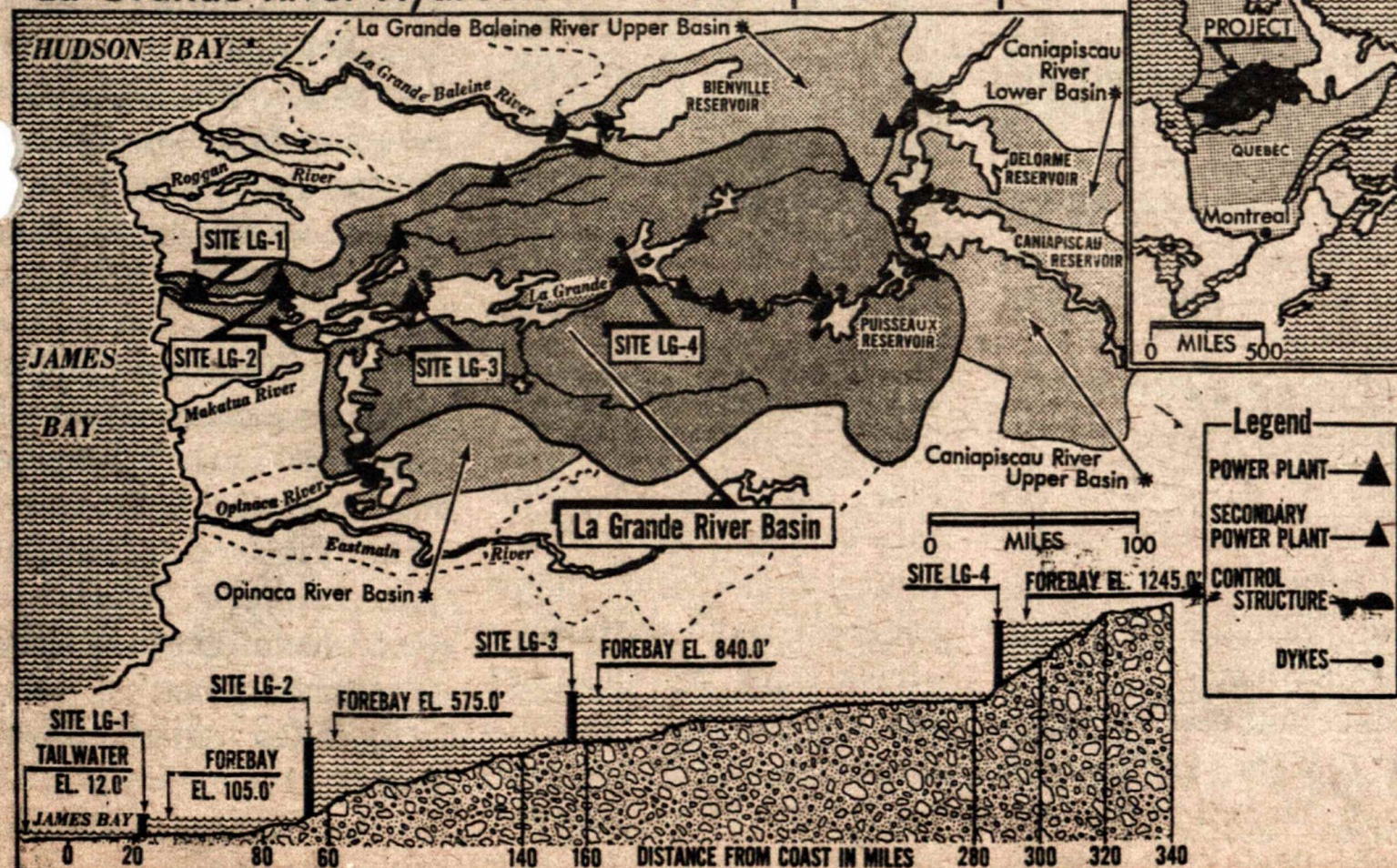
Delegacija pabrėžia, kad kultūriniai mainai kurie iš sovietų pusės dažnai naudojami propagandai - turėtų būti geriau suorganizuoti.

Ministeris susilaikė nuo komentarų, kol neperskaitė delegacijos dokumentų pat.

Kapitonas M. Phillips ir princesė Anne susituokė praėjusioje savaitėje.

La Grande River Hydroelectric Development Project

Pagerbkime ir įamžinkime!

(Lietuvos kariuomenės minėjimo proga)

Juodberiai galvas aukštin,
Vilko maršą muškim kojom,
Liki sese, mes išjojam,
Mes tejosim lyg rytojaus,
O rytoj – ugnis!

Minėdami 55-uosius Lietuvos kariuomenės steigimo metus, neatsikiamai prisimename ir Lietuvą kaip Valstybę, nes nėra valstybės be kariuomenės ir nėra kariuomenės be valstybės.

Seniau ir dabar, mažesnę ar didesnę tautą, įgavusi valstybės suverenumo teises, nedelsdama steigia savą kariuomenę. Taip parlare ir Lietuva 1918 metais.

Besiorganizuojančioji Lietuvos kariuomenė sušuko priešus viduje ir išorėje. I-o Pasaulinio karo pabaigoje laikėsi okupantų likučiai, terorizuodami uvalintą kraštą ir ramius gyventojus.

Savanoriškai būriavosi vyrų gintų savo žemės ir savo žmonių. Jie būtų greitai atstatę normalią valstybės padėtį, jei ne salmyniniai priešai, kurių Lietuvai likimas nepagalėjo. Teko kovoti prieš didesnius ir geriau ginkluotus vienetus. Atkaklus mūsų žemės sūnų drąsumas, tvirtas pasiryžimas ir entuziazmas laimėjo ir išlaikė mūsų valstybę per 22 metus!

Nepriklausomybės laisvotaryje mūsų kariuomenė lyginosi su kitų kraštų ir nuolat progresavo. Todėl dar ir šiandien mūsų sąmonėse glūdi

di jos smagus vaizdas, nors apie ją girdime įvairias versijas ir polemikas. Buvo mūsų kariuomenė, buvo dėka jos ir mūsų suvereninė valstybė!

Kalbėdami apie kariuomenės reikšmę valstybei, kartais susiduriame su mintimi, kad kariuomenė nepolitikuoja. Iš tiesų, kariuomenė jokiuose valdžios asmenų rinkimuose, partijų rungtynėse nedalyvauja. Jos tikslas – ginti kraštą. (Nors ne visos tautos, kaip gerai atsimename ir matome, to principo laikėsi: vienos veržėsi į rytus, kiti į vakarus...). Tačiau, būtų naivu galvoti, kad aukštojoje krašto politikoje kariuomenės įtaka neturėtų reikšmės.

Tad ir 1918 m. įsistėgusi Lietuvos kariuomenė su vadais, gerai užgrūdintais to karo kariais – suvaidino nemažą vaidmenį ir to laiko politikoje.

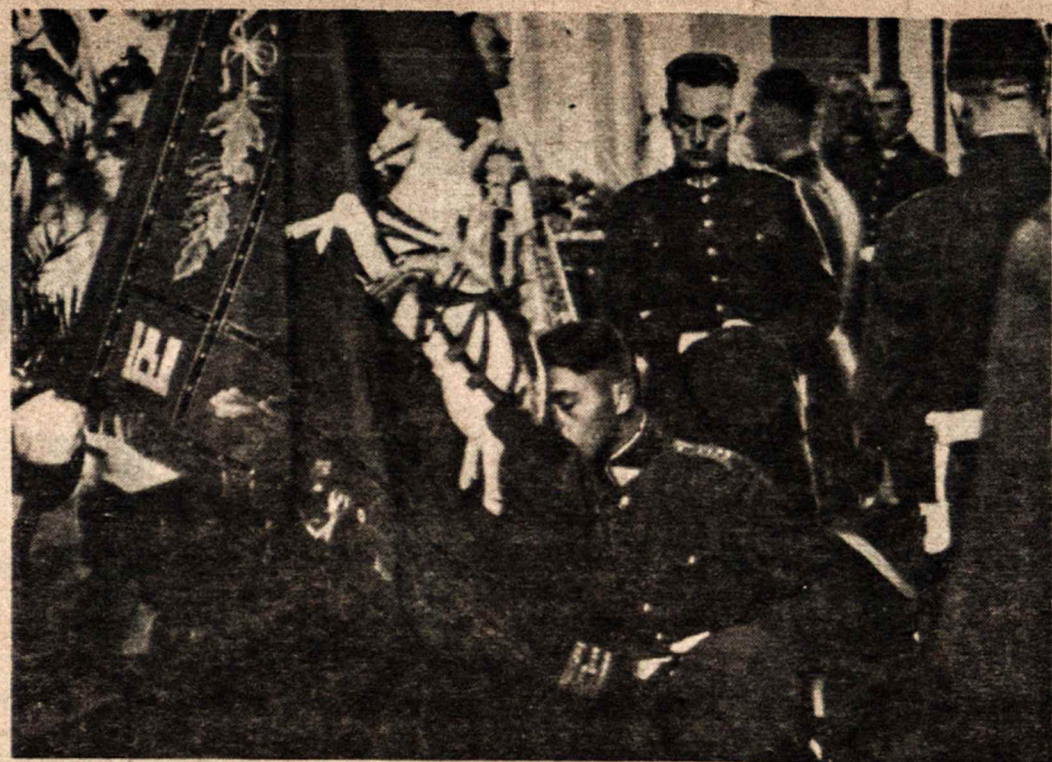
Prisimindami juos, pagerbkime juos tinkamai kasmet, o laiko tekėmėje – įamžinkime!

Minėjimuose dar matosi ir aktyviai reiškiasi tikrieji liūdininkai ir ano meto Nepriklausomybės kovų kariai.

Laikas daro savo ir jų vis mažėja, nusinešdami su mirtimi ir ano meto gyvus kovų vaizdus. Mūsų visų dalyvavimas minėjimuose paveiks ir pritrauks ir mūsų jaunimą. Mes ir jie turi prisiminti ir žinoti, kad Lietuva ir

jos 22-ųjų metų valstybinio suverenumo teisės apgintos ir kiek buvo įmanoma saugotos savanorių kūrėjų ir karių gyvybių aukomis. (prp)

LIEUVOS
KARININKŲ
KADRO
PRIEŠAIKA

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

BŪKIME TVARKINGI
PINIGINIUOSE
REIKALUOSE
DIRBDAMI
VISUOMENINĮ DARBĄ

Pinigas turi būti skaitomas keliais kartus ir kelių žmonių.

Dirbant visuomeninį darbą reikia susidurti su pinigais, dažniausia su aukštais visų narių, kurie stebi akis išpūtę ne tik veiklą, bet ir pinigų tvarkymą. Geriausias veikėjas dėl susimaišymo piniginiuose reikaluose dažnai nustoja pasitikėjimo ir būna išstumtas iš reikalingo darbo. Užtat, organizacijų pinigine atskaitymybę turi vesti specialistai, laiku įrašyti į knygas rinktus pateiktus namus dokumentus. Valdyba neturi laukti paskutinio momento, kada revizija užklups.

Keičiantis valdyboms, dažnai revizijos komisijų aktai priverčia išstumti gerus veikėjus, kai jie būna netvarkingi pinigine atskaitymybėje.

Vėliau atsiranda sieksniniai ir net kilometriniai straipsniai spaudoje apie jų nekaltumą, kurie vargina tik skaitytojus ir bereikalingai užima brangią laikraščio vietą. J.Ka.

STABDYKITE
NUBRAUKYMUS

Rašyti ar mokyti redaktorius nepatartina, tačiau iškelti tuos faktus, kurie gali jiems padėti gal reikalinga?

Visi lietuviai redaktoriai trokšta, kad daugiau rašytų jaunoji karta. Rašytojai, poetai užsigimsta.

Jauni talentai pradžioje rašo tik sau, vėliau juos kutena spausdinti jų kūrybą laikraščiuose, žurnaluose. Pradžioje jie bijo kritikos. Nemažiau jie nori, kad jų raštai nebūtų tiek pataisomi, kad jų kūrybos ir stiliaus visai neliktų. To jaunieji rašytojai nemėgsta. Nori skaityti tai ką parašo, gal tik pataisius kalbą. Aš patyriau, kad didelis išbraukymas lietuvių laikraščiuose numuša jaunimui upą toliau rašyti. J.Ka.

Toronto

KĄ DARAI, DARYK
GERAI...

Šių metų spalio 17 d. "Neprikl. Lietuvos" nr. 42, tilpo žurn. Prano Alšėno didaktinės prasmės rašinėlis "Gyvenimas ir Kūryba", kuriame autorius bendrai pataria kitiems, šioje žemėje gyvenantiems, dirbti, ką nors kurti. Visai teisinga. Kas nori gyventi, privalo ką nors dirbti, bet tik kaip nors dirbti – kurti nepakanka. Kiekvienas "kūrėjas" pirmiausia privalo mokėti pažinti savo kūrybos darbui naudojamas priemones bei medžiagą, ir jomis naudotis. Tik tada galima tikėtis gero darbo, kūrinio. Šitai pasakius, nėra, berods, prasmės aiškinti, jog ir rašytojui – žurnalistui reikia sugebėti savo darbui pasirinkti ne tik tinkamas priemones, bet ir gerą medžiagą. Žurnalistui – rašytojui, be to, nors pakenčiamai privaloma mo-

kėti kalbą, kurią jis savo kūriniui naudoja, ypač savo gimtąją kalbą. Apšvietęs žmogus, pretenduojas į mokytojus, bet pats rašas su klaidomis, manding, prilygsta apšileidėliui, netvarkingam, Pr. Alšėno rašinėlyje minimam, ūkininkui. Tva kingas, stropus P. L. Institutą baigęs asmuo, neturėtų rašyti "amžinos atminties", nes tai rodo jo nepakankamą savosios kalbos mokėjimą. Atminimi vadinama dvasinė žmogaus pajėga atminti. Atminimas yra atminties vyksmas/procesas. Su pastaruoju glaudžiai susijęs atsiminimas, atsiminimas. Iškoma: iš to gyvenimo beliko atsiminimas; jis rašo atsiminimus, ne atmintį. Padovanok ką nors atminimui, o ne atminčiai. Ir paminklo neįstatoma kokio nors nusipelnusio žmogaus atminčiai, bet atminimui. Tad ir Pranas Alšėnas, tame minčių derinyje turėjo ne amžinos atminties, bet amžino atminimo /ar kaip kitaip / kūrėjas, Adomas Jakštas. Juk a. Jakšto atmintis išnydrauge su juo pačiu, taigi nėra amžina. Amžinas gali būti tik jo atminimas, prisiminimas. Apie netaisyklingą sakinių konstrukciją čia nekalbėsime, bet manau, p. Pr. Alšėnas turėtų kiek taisyklingiau juos rikiuoti. Kam daugiau duota iš to daugiau ir reikalaujama.

Tad – ką darai, daryk gerai!

Jonas Buteika
Chicago, USA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – \$7.50, visur kitur – \$8.00. Rėmėjo prenumerata – \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija irleidvklaneatsako.

KAME GLŪDI MŪSŲ ATEITIS?

(Tęsinys iš praeito nr.)

Šeštas šaltinis: Karolio Didžiojo laikais, 800 m. po Kr., mes pagaliau sužinojome, kas tie l e t e s — l e u d e s b u v o. Jie ne tik atlaikė Burgundų spaudimą, bet nustūmė juos toli pietuosna, Rodano baseinan, o patys taip išgalėjo Pareinyje jos Karolio, jų vado, sostinė buvo ne Paryžiuje, o Achene, ir jie rinkosi iš pulkų savo asmens gvardiją. Iš jo archyvo, todėl, turime pakankamai rašytos medžiagos jiems tiksliai apibūdinti. Leudes, tvirtina šaltiniai, tai bajorai raiteliai, prisiekę ištikimai iki mirties ginti karalių, kuris už tai jiems skyrė žemes — dvarus nuosavybėn ligi gyvos galvos. Jie buvo pilies (sostinės) karvedžio Luitfred (Liaudavarėno) valdomi, ir pagaliau jie buvo "frankai", t.y. laisvi piliečiai. Čia tenka pabrėžti, kad viduramžiuose, tam žodžiui atsiradus, jis pradžioje turėjęs tik socialinę būklę — "amata", o ne prancūzų — tos tautos iš viso nėra buvę. Laisvas frankas luominiai tesiskyrė nuo prie žemės pririšto būro, o kilme jis galėjo būti galas, keltas, šaukas, senprūsis, bet jų didžioji dauguma buvo senovišiausios sikambrų tautos.

Septintas šaltinis: Po Liaudavario I-mo (Lothaire), kuris gauna imperatoriaus titulą 817 m. po Kr., ir Liaudavario II-ro 855 Liaudavaringijos (Lotharingijos) sostan bajorų Liaudų seimas (palyg. mūsų karalių panašų rinkimo būdą pastato Šventivaldą (Zventibold) 895–900 m. Po jo mirties prasideda Liudvikų eilė.

Aštuntas šaltinis: Dėl tų liaudų karalių, rašomų istorijos knygoje jų šlandienine "Louis" lytim, nepatikrinus jų parašų ir antspaudų originalų, neįmanoma pasakyti, kiek ir kuris jų yra nutolęs nuo Juliaus Cezario "De belle Gallico" 50 m. prieš Kr. užrašyto Litavis, Litavicus (Lietavis,

RAŠO JUOZAS BENIUS

Lietaviekas), iš vienos pusės, ir X amžiaus dar kyto lotynų dialekto duodamo Ludovicus (Liaudoviekas) iš kitos pusės (įdomi jų visų latviška tarmė), o taip pat germanų versijos Ludvig (Liauduvingis), žemaičiuojant Liaudvigs.

Devintas šaltinis: Prancūzų kalbininkų, pasirėmusių dokumentų originalais, yra siūloma tokia Liudviko vardo kitimo progresija: "C. Luitwig, C. Lodowig, C. Liédewick, C. Lodovix, C. Lodoix, C. Lovis, C. Hlodovechus, C. Lodouaeus, C. Lodovicus, Ludovics, Louvics, Lovics, Luics, Loys, Louis", (G. Peignot, Mélanges littéraires). Reikėtų tik vėl peržiūrėti pirminius šaltinius lietuvių kalbotyros šviesoje, įnešant daugiau aiškumo mums taip svarbiu "Lietuvos" vardo atsiradimo ir išsivystymo klausimu, ypač rikiuojant Liaudavaringijos karalius šia progresija.

Dešimtas šaltinis: Justus Lipsijus (Poliorceticon, 1550), sako: ("Leodevicius" quasi dicas Liedevyckrefugium et asylym populi, quem facimus et scribimus hodie Lodovicum vel Ludovicum) — "Liauduvykas arba Lietovykas reiškia liaudies gynėją ir globėją (Liaudų kalboje, kurio vardą šlandien rašome Lodovicum arba Ludovicum".

Jo patekiamos lytys nuostabiai mažai tepakitusios 1600 metų praeitį linkus nuo Cezario priminio užrašo; jose net girdimas minkštas lietuviškas "liaud" šaknies tarimas. Jo paaškinimas, jog tas vardas reiškias "liaudų gynėją", visiškai sutampa pirmoje žodžio dalyje su mūsų lietuviška tos šaknies prasme ir net nustato tos šaknies "demokratėjimo" datą, kada savoka jau pradeda ma taikyti visiems gyventojams (populus).

Dėl Vykas, Vyčius, Vics, slavų Vič galūnės, vėl gi rei-

kėtų gilių studijų jos senoviškai prasmėi ištirti. Užtenka tik prabėgomis pastebėti, kad labai klystų galvojantieji, jog mes savo Abramavičius, Gudavičius ir kitas tos galūnės pavardes iš slavų esame paskolinę, nes sakyti jog slava ir prancūzams tą galūnę įpiršo, būtų jau absurdas. Atrodo, yra nemaža pagrindo vičius — vicus galūnę sieti su vyties sąvoka. Tie liaudų karžygiai, tūkstančio "draugų" vėliavom — draugonėm organizuoti (čia turime d'ragūnų vardo paaškinimą, ir buvę gyvoji vytis. Tatal patelsintų Lipsijaus duodamą "gynėją" apibūdinimą. Iš kitos pusės, ir patys slava tai patvirtina jų lytim vitiaz' — karžygis.

Vieniolikas šaltinis: Senprūsiškų liet — liaud šaknies vardu bei vietovardžių Vakarų se tiek apstu, jog susidarytų knygelė juos visus bandant čia pateikti. Apširibosime tik keletu būdingesnių: Litovia, Litaw, Lyda — Galijos šiaurėje prieš Kristų gyvenamieji plotai (dabartinėje Armorique.) Lodeve (Liauduvų) slėnis prie Montpellier, minimas jau IV-to amžiaus kronikų, atitinka mūsų Lydavėnų — Liauduvėnų slėnį. Tai buvo prūsų (Rutheni) igulos stovykla romiečių pasienyje.

Luttich — Belgijos miesto vardas, dabar Liege, atitinkantis 8–10 amžiaus slavų kronikų Liutiči lyti. Lutetia, Cezario užrašyta tos pat Liaudiečių, lyties, — ankstesnis Paryžiaus vardas. Tai buvo maža sala, gijanti Senos upės perėją — tiltus. Nesunku tenai įsivaizduoti tų pat Pareinio liaudų vėliavos igulą. Mūsų apžvalgai besitęsiant, jie vis daugiau išryškėja, kaip vandens kelių eismų valdovai. Lotheroc (Liaudrikis), Danų karalius 851 m. po Kr.

Leudovald, pagaliau, iš Viešpaties malonės

KL BENDRUOMENĖS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

(L. EIMANTAS)

8-tosios K. L. Bendruomenės Tarybos trečioji sesija — suvažiavimas įvyko š/m. spalio mėn. 27–28 dienomis Londone. Suvažiavimą globojo Londono Apylinkės Valdyba. Suvažiavimas vyko pirmą kartą Londone ir pirmą kartą dalyvavo daugiau atstovų iš Kanados tolimųjų vakarų. Malonu buvo matyti, išgirsti ir susipažinti su lietuvių atstovais iš Vancouverio, Edmonton'o, Winnipeg'o ir kt. Suvažiavimam važiuojant padaryti tūkstančius mylių įgalino gal ne tik noras ir pasiryžimas aptarti mums rūpimus bendruomeninius klausimus, bet ir apmokėjimas kelionės išlaidų, kurias darbščioji Apyl. Valdyba Londone išrūpino iš Kanados Federalinės valdžios. Taigi ir vėl su malonumu reikia pažymėti, kad tai pirmas atve-

Eug. Čuplinskas, KLB Krašto Valdybos pirmininkas

jis, kada Kanados Federalinė Valdžia skiria du tūks. dolerių ne tik etninų grupių kultūrininkams, bet ir visuomeniniams reprezentantams.

Suvažiavime krašto Valdybos ir jos organų ar sekcijų ataskaitiniai pranešimai buvo perduoti ir priimti sklandžiai. Lietuvių Fondo atstovas pasidžiaugė, kad jau pasisekė įvykdyti pirmąją užmoją: surinkti 100 tūks. dolerių.

Iš klausius visų pranešimų, priėmus piniginę apyskaitą ir naują samatą, priėta vieningos nuomonės, kad kultūrinei veiklai aptarti ir reikiamoms gairėms nustatyti reikėtų platesnio kultūrininkų bei suinteresuotų asmenų platesnio pasitarimo. Reikėtų planavimo ir politinėje srityje. Krašto Valdyboje Politinės Komisijos Pirmininko postas vis dar vakuoja.

Kanados Liet. Bendruomenės statuto 3 ir 6 paragrafams papildyti ar pakeisti įvyko net specialus posėdis. Nutarta, kad solidarumo įnašo dydį nustato Krašto Taryba. Todėl Tarybos pasiūlymu solid. įnašas pakeliamas iki 3 dol. asmeniui. Paragrafas 6 papildytas ta prasme, kad Krašto Valdyba prireikus gali kooptuoti naujų narių, su pilnomis teisėmis, tačiau jų negali būti daugiau kaip trečdalis rinktų narių.

Taip pat, nors jau ne spec. posėdyje, patvirtintos su reikiamais papild-

(Nukelta i 4 psl.)

Liaudies Valdovai, vyskupas Chilperikio laikais (570 m.). Šis malonus dvasiškis išlaikė visai nesudarytą rašybą. Matyti, VI-me amžiuje Pareinyje dar kalbėta prūsiškai, ir pats kronininkas tą kalbą suprato.

Sugretinę tą vyskupą su anksčiau minėtu Šventivaldu, gauname lygiagrečiai ir Vakarų Prūsijoje porą daiktinių įrodymų senų kronikų tvirtinimo, jog Rytų Prūsijos karaliai dažnai apjungdavo dvasinę bei karinę valdžią. Vyskupo Liaudavaldio galūnė uždeda jam ant galvos karūną, gi Šventivaldo šventumas suteikia pastarajam dvasinį, vyskupo rangą. Palyginkime taip pat Kęstučio prieisiką, kurioje jis jungia karaliaus ir dvasiško galą (žiūr. Naujos Vilties Nr. 2).

Taigi, tik trumpai pailietus kai kuriuos Vakaruose teberandamus kalbinius paminklus, šaltiniai nurodo "Lietuvos" žodį kilus iš kovos vleneto. Toks aiškinimas patvirtina ir pas mus, tėviškės rliose, bet apie tai kitą kartą.

BENDRUOMENYBĖS

JAV LB VII-IOS TARYBOS PREZIDIUMO BENDRARAŠTIS

JAV LB VII-ios Tarybos I-je sesijoje, kuri įvyko 1973 m. spalio mėn. 6-7 d. Detroite, išrinktas Tarybos Prezidiumas pasiskirstė pareigomis sekančiai: Algis Rugienius - pirmininkas, Jonas Urbonas - sekretorius ir Robertas Selenis - vicepirmininkas ir Juozas Gaila - JAV LB Krašto valdybos pirmininku.

Garbės Teisimas: prel. Jonas Balkūnas, dr. Jonas Genys, Algis Makaitis, prof. Balys Vitkus, dr. Bronius Nemickas ir Ignas Kazlauskas.

Kontrolės Komisija: Valentinas Melnis, dr. Rozalija Šomkaitė ir Algimantas Šaulys.

JAV LB VII-IOS TARYBOS NARIAI PASISKIRSTĖ Į SEKANČIAS NUOLATINES DARBO KOMISIJAS:

Jaunimo Komisija: Algis Makaitis - pirmininkas, Jūratė Jasaitytė - sekretorius. Nariai - Rimantas Genčius, Gediminas Kijauskas SJ, Robertas Selenis ir Daiva Vaitkevičiūtė.

Kultūrinė komisija: Anatolijus Kairys - pirmininkas, Viktoras Vaitkus - sekretorius. Nariai - Alfonsas Dzikas, Juozas Kapočius, Valentinas Melnis, Antanas Razma ir Vytautas Volertas.

Ekonominė finansinė komisija: prel. Jonas Balkūnas, Algimantas Dragūnevičius, Antanas Skudžinskas ir Yucius Vytautas.

tas.

Organizacinė-administracinė komisija: Aleksandras Vakselis - pirmininkas, Balys Raugas - sekretorius. Nariai - Jonas Čingga, Kazys Jankūnas, Romualdas Kronas, Vytautas Kutkus, Algis Rugienius, Kazys Žiedonis.

Švietimo komisija: Vytautas Kamantas - pirmininkas, Dalia Dundzillienė - sekretorė. Nariai: Jonas Borevičius SJ, Adolfas Damušis, Jonas Jasaitis, Jonas Kavaliūnas, Vytautas Radzivanas ir kun. Anas Trakis.

Politinė-informacinė komisija: Juozas Ardys - pirmininkas, Petras Kisielius - sekretorius. Nariai - Teodoras Blinstrubas, Jonas Genys, Raimundas Kudukis, Edmundas Lenkauskas, Antanas Maželka, Algimantas Šaulys, Rozalija Šomkaitė, Vytautas Vardys, Petras Vileišis, Jonas Urbonas, Aušra Zerr, Jonas Žmuidzinas, Žumbakis Povilas ir Kazys Bobelis.

JAV LB Tarybos komisijos sesijoje išklaustyti pranešimus ir kitus JAV LB veiklos reikalus svarstė ir diskutavo. Vėliau visą JAV LB Taryba komisijų padarytus siūlymus diskutavo, papildė ir balsavimo būdu juos priėmė arba atmetė.

Sesijoje dalyvavo 48 Tarybos nariai: J. Ardys, T. Blinstrubas, K. Bobelis, J. Borevičius SJ, A. Damušis, D. Dundzillienė, A. Dzikas, R. Genčius, J. Genys, Vyt. Yucius, J. Jasaitis, J. Jasaitytė, Vyt. Kamantas, J. Kapočius, G. Kijauskas SJ, P. Kisielius, L. Kriaučellūnas, R. Kudukis, E. Lenkauskas, A. Makaitis, A. Maželka, V. Mielinis, A. Kairys, Vyt. Radzivanas, A. Razma, A. Rugienius, R. Selenis, A. Šaulys, R. Šomkaitė, kun. A. Trakis, J. Urbonas, V. Vaitkus, D. Vaitkevičiūtė, A. Vakselis, Vyt. Vardys, P. Vileišis, Vyt. Volertas, A. Zerr, J. Žmuidzinas, P. Žumbakis, A. Skudžinskas, K. Jankūnas, K. Žiedonis, B. Raugas, J. Čingga ir R. Kronas. (Nedalyvavo tik du Tarybos nariai: prel. J. Balkūnas ir A. Dragūnevičius).

JAV LB VII-SIOS TARYBOS PREZIDIUMAS

KLB SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

dymais Krašto Tarybos rinkiminės taisyklės ir jos galios kitiems kartams. 1971 m. per rinkimus Londono apylinkės lietuviai labai gausiai rinkimuose dalyvavo, nutarta Londono apylinkėi leisti rinkti 4 Tarybos narius. Taigi dabar visoje Kanadoje bus renkami 57 nariai.

Visa lietuviška veikla reiškiasi daugiausia apylinkėse. Kas primena lietuvių egzistenciją tolimame Vancouver'yje? Jie turi kas antrą savaitę lietuvišką radio valandėlę. Garsioje Vancouver - Pacific Exhibitions jie kasmet ruošia rankdarbių ir lietuviškų eksponatų parodėles. Bet tvirčiau savųjų tarpe, ypač jaunimo tarpe, dar negali susitelkti, nes neturi lietuvių namų, nei parapijos.

Winnipeg'o apylinkė rodo daugiau atgijimo. Jie ruošia 20-tąją Kanados lietuvių dieną 1974 m.

birželio 29-30 ir liepos 1 dienomis. Tuo pat laiku Winnipeg'as ir Manitob'os provincija švenčia savo šimto metų sukaktį. Laukia lietuvių meninų vietų ir svečių iš rytinės Kanados apylinkių. Malonu, kad Winnipegiečiai atgaivino savo šeštadieninę mokyklą.

Ottawos lietuvių apylinkėi yra lengviau kontaktuoti Kanados valdžią bei parlamentarus. Todėl jiems būtina turėtina reikiamos dokumentacinės bei santraukinės medžiagos lietuvių būklei atskleisti. Krašto Valdyba pažadėjo šiame reikale ottawiečiams pagelbėti.

Hamiltono lietuviai savo kultūriniais ir meniniais vienetams iš Kanados valdžios yra gavę net iki 11 tūks. dolerių paramos. Todėl Hamiltono liet. mergaičių choras, vadovaujamas sol. V. Verikaičio, gali su koncertais lankyti kitas Kanados lietuvių apylinkes bei apsimokėti kelionės išlaidas.

Delhi ir Rodney lietuvių, daugiausia ūkininkų, apylinkės turi tendencijas mažėti, nes, ypač jaunimas, keliai į miestus, bet Sudbury apylinkė gyvai reiškiasi.

Toronto liet. apylinkė su dideliu pasisekimu pravedė 19-tą Lietuvos Dieną. Naująją Apyl. Valdybą sudaro daugumoje energingi ir jauni žmonės, kurie šiai didžiausiajai Kanados lietuvių apylinkėi gali būti laidas platesnei veiklai.

Montrealio apylinkėi atstovavo tik vienas energingasis dr. P. Lukoševičius, bet apie montrealiečius kiekvieną savaitę plačiai rašė "Nepr. Lietuva".

Mažoji Londono apylinkė visada veikia įtraukdavo kai kurių naujūnų. Dabartinė apyl. valdyba - jauni veikėjai - dirba ir lietuvių reprezentuoja ne atskiromis progomis, bet kasdieną. Valdyba turi plačias pažintis su Miesto savivaldybe, Švietimo organais, įstaigomis ir bendrovėmis, televizija, radio stotimis ir spauda. Todėl ir į Tarybos suvažiavimą buvo atkreiptas dėmesys. Televizijos 10 kanalas net dviem at-

vejais perdavė interviu su Krašto Vald. Pirmininku inž. Čiuplinskiu, radio stotys aptarė suvažiavimą, Free Press jį aprašė. Miesto Burmistrė ponia Bigelow suvažiavimą pagerbė atsilankymu ir sveikinimo žodžiu. Žino apie londoniečius ir Board of Education, nes pripažino kreditą šeštadininei mokyklai ir nusiuntė rekomendaciją Ontarijo provincijos Švietimo Ministerijai lietuviškų mokyklų pripažinimo reikalui.

Bet bene kulminacinis Tarybos suvažiavimo taškas buvo simpoziumas - Kanados Lietuvių Bendruomenė sekančiame dešimtmetyje - simpoziumo moderatoriumi buvo dr. P. Lukoševičius, o minėtą temą vystė p. Gražina Petrauskienė, A. Rinkūnas, A. Šeštoka ir A. Puteris. Visu rimtumu svarstyta, kas gera ar bloga yra mūsų bendruomenėje. Būta palyginimų Kanados bendruomenės su kitų kraštų lietuvių bendruomenėmis. Konstatuota, kad mums trūksta dinamizmo, autoriteto. Pasigęsta vidurinėsios kartos (30-45 metų) aktyvesnio dalyvavimo. Skystasi, kad nesiseka su darbais pasiskirstymu ir kartais trūksta konkrečių planų. Galop iš publikos atėjo gana konkretus pasisakymas apie lituanistinę švietimo kluvinį (redakcija gal idės apie tai atskirą straipsnėlį).

Svarstant klausimą, kokia bendruomenė bus ar turėtų būti po 10 metų, visi pripažino, kad darbą turės perimti jaunimas, kad bendruomenė gali mažėti, keistis jos struktūra, kad būtina susirūpinti mišriomis šeimomis. Todėl būtina reiklia mišrias šeimas savan tarpan įtraukti.

Kalbant apie liet. švietimą, H. Rinkūnas pabrėžė, kad pirmiausia ir būtina sąlyga - išlaikyti lietuvių kalbą. Mes visur statome: lietuvių namus, sales, bažnyčias, koplyčias, prieglaudas... ir pinigų tam randame bet liet. švietimui, mokykloms pinigų kaip ir nėra... Taigi, pagrindinė vieta lietuvių kalbai belieka šeimoje. Nukreipkime į tai visą

(Nukelta į 15 psl.)

NEPRIKL AUSOMA LIETUVA

LB JAV Tarybos suvažiavime: (iš kairės): Vytautas Volertas, buv. pirmininkas ir (dešinėje) naujai išrinktas Juozas Gaila. Kalba jaunimo atstovas.

LENKIJA TURISTO AKIMIS

D. RALYS

(TESINYS - 5)

LIETUVIŠKOJI VEIKLA LENKIJOS

Apžvelgus prakutusias suvalkų krašto sodybas su atjaunėjusiais trobesiais, Punkskas daro liūdnoką įspūdį. Tai lietuviškoji krašto sostinė, paskutinis atspirties taškas atsilaukimo linijoj.

Linksmiau nuteikia maįsyto gotų stiliaus bažnyčia, labai švari ir jauki iš išorės, su nepaprastai grožio ažuoliniu gotiško stiliaus altorium. Mantant derliaus šventę, kai kiekvienas kaimas neša savo altorėlį, papuoštą javų varpomis, ir eisenoj mergaitę su tautiniais drabužiais, ištikini, kad lietuviškas gyvenimas tebėra stiprus.

Punsko žmonės ir praėitį nori išlaikyti gyvą. J. Vainos, matematikos mokytojo, bute įrengtas etnografinis muziejus. Nelauktum to iš tokios profesijos. Savotiška nuotaika apima tave žiūrint į nudailintus akmenis kirvukus ir rūpestingai išdrožinėtus medinius apyvokos daiktus, apdilusius nuo vartojimo. Mūsų protėvių laikas nebuvo pinigai.

KULTŪROS NAMAI

Dabar laikas visur lenka greičiau. Taip pat ir čia. Veržlumas ryškus visose srityse. Labiausia į akį krinta Punksko Kultūros Namai. Jie yra valdžios išlaikomi, kaip ir bet kuriame kitame Lenkijos miestelyje. Bet jų veikla yra lietuviška. Jai vadovauja jaunas energingas vyras ir lygiai jauna sekretorė. Namai turi savo chorą ir muzikinį ansamblį. Jie nuolat telkia aplink save visą apylinkės jaunimą, ruošia įvairius pasirodymus ir nuskrieja iki Baltstogės.

KAIMŲ ANSAMBLIAI

Jaunimo judrumas bei noras organizuotis yra iš tikrųjų nuostabus. Beveik kiekviename kaime rasi muzikos, teatro ar šokių ansamblį. Suglebusiems Kanados jauniems būtų sunku suprasti, iš kur suvalkų krašto lietuviai turi tiek energijos vaikščioti po darbo ir repetici-

jas ir dalyvauti visokiuose parengimuose.

Lygiai yra nuostabus ir žmonių susidomėjimas tautinės kultūros veikla: ansamblių sąskrydžiai su traukla didelės minias, kartais virš tūkstančio. Visi jaučia norą spiestis ir palaikyti ryšį tarp savęs.

VIDURINĖ MOKYKLA

Nuo 1956 m. į Punkską yra atkelta iš Seinų vidurinė mokykla. Taip pat čia yra aštuonmetė pradedamoji. Kartu jose spiečiasi 400 mokinių. Abiturientų kasmet būna po 25. Mokyklai turint aukštą lygį, jie lengvai įstoja į universitetus. Iš jos buvusių mokinių netoli 30-ties yra baigę aukštąjį mokslą ir kiek didesnis skaičius tebestudijuoja.

Lietuviai myli tą mokyklą ir ją didžiuojasi. Jie neužmiršta pastebėti, kad dalis jos išleistų mokinių, pabaigę aukštąsias mokyklas, grįžta atgal į apylinkę. Bet tik dalis. Kita, didesnioji, pasilieka miestuose, Lenkijos gilumoje. Mokykla, tarp kita ko, pagreitina jaunimo bėgimą iš kaimo.

LIETUVIŲ DRAUGIJA

Ji buvo sudaryta prieš 15 metų ir po to visą laiką plėtėsi. Dabar ji turi skyrius Varšuvoj ir Vroclave, sutelkusi iš viso virš 1700 narių. Joje dalyvauja ir jaunimas ir senimas, maždaug lygiomis dalimis. Be minėtų

dvių skyrių, Draugija turi 44 ratelius, išmėtytus po visą Lenkiją.

Pilnas jos pavadinimas yra Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugija. Jos veikla yra šakota: dainos, teatro ir šokių ansambliai, parodos, konkursai, koncertai, paskaitos, išvykos.

Draugija taip pat leidžia "Aušrą", dabar išėmnančią reguliariai. Ji leidžia irgi šiemet uždarytąsias "Varšnas".

SANTYKIAI SU VALDŽIA

Prieškarinėj Lenkijoje lietuviai buvo pripratę prie žvėriško persekiojimo. Visi dar neužmiršo mokyklų uždarinėjimų, mokinių mėtymų iš bendrabučių, kalėjimo, tardymų mušimų, žudynių, laikraščių apkrovimo pabaudomis ar jų panaikinimo. Pakelėse ties kiekvienu kaimu tebestovi kryžiai, statyti žandarams žmones vaikant su durtuvais.

Lietuvių santykiai su dabartine valdžia daug geresni. Medžiaginiu atžvilgiu, lietuviams nėra daroma jokių apsunkinimų. Ūkininkų gyvenimas yra saistomas tų pačių potvarkių, kaip ir kitose Lenkijos dalyse. Neteko girdėti, kad lietuviai būtų kaip nors varžomi, ieškant darbo miestuose, ar stojant į mokyklas. Punksko vidurinės mokyklos absolyventų nuošimtis, išlaikusių įstojamuosius egzaminus į aukštąsias mokyklas, yra didesnis, negu aplamai. Yra tam

KOSTUI IVAŠKEVIČIUI mirus, jo žmoną Mariją, dukteris ir jų šeimas bei visus kitus artimuosius nuoširdžiausiai užjaučiame - V. ir L. Stankevičiai

tikras skaičius lietuvių profesorių universitetuose.

Priešus prie spaudos, tie geri santykiai kiek pasikeičia. Per kelis metus "Aušra" neturėjo leidimo. Jo reikėjo prašyti kiekvienam numeriui. Paskui, 1971 m. Varšuvos skyrius gavo leidimą kultūros žurnalui - "Varšnos". Jo dydis buvo apribotas 4 lapais. Kliūtis buvo apeita suplakant 2 numerius į vieną: taip gavo 8 lapai.

"Varšnų" leidimas bet kam galėjo atrodyti neįmanomas: per mažą žmonių, per mažą bendradarbių, per mažą lėšų. Bet "Varšnos" ėjo, turėdamas 2000 skaitytojų ir išlygindamas savo pajamas - išlaidas. Jose bendradarbiavo, tarp kitų lenkų istorikas Ochmanski. Jų pasisekimas, reikia manyti, buvo jų pražūtis. Nesulaukdama jų bankroto, valdžia, ne iš šio nė iš to, atėmė jiems duotą leidimą ir jį davė "Aušrai". Bet "Aušra" nesugeba išsilaikyti be valdžios paramos.

Lietuviai dabartinėje Lenkijoje tesudaro dvidešimtąją vieno nuošimčio dalį: vienas lietuvis dviem tūkstančiams gyventojų. Bet jų kuklus leidinys pasirodė esąs pavo-

jingas. Lenkų valdžia vis neišsigydo nuo persekiojimo manijos, nors Lenkija yra viena iš mažiausia tautinių mažumų teturinčių valstybių Europoje.

Prieš kurį laiką išėjo vienkartinis leidinys "Vingis". Tai "Varšnų" įpėdinis. Nežinia, kas su juo toliau dės.

KAIP ILGAI?

Suvalkų lietuviai spaudžiasi krūvon. Jų judrumas ir noras spiestis išreiškia, sakytum, jų nerimą dėl savo tapatybės išlaikymo. Iš vienos pusės Lietuva. Kelias į ją uždarytas. Iš antros pusės Lenkija. Kelias į ją atviras. Bet jis eina tik viena kryptimi iš kaimo į miestą, bet ne atgal. Čia žmogus, kaip ir visur, jaučia neatspiriamą miesto traukimą. Jį traukia jo paties sukurtas miesto laimės mitas: ten teišsipildys jo likimas.

Suvalkų kraštas yra maįytė Lietuva su savo įprastine liga-emigracija. Kaip ilgai čia girdės lietuvių kalbą? Ūkininkai žiūri į ateitį be tvirto pasitikėjimo: jie mato į miestą išvažiuojančius ir iš ten nebegrįžtančius savo vaikus. Besimokslinąs jaunimas labiau optimistiškas: jie mato savo skaičių didėjant. Bet miesto lietuvių nutautimas yra greitas. Kartais ir veikliųjų darbuotojų vaikai nebekalba lietuviškai. Prie to dar prisideda mišrios vedybos.

Kanadoje perbėgėlis turi vargo bent su savo pavarde: kaip ją bekraipysi, ji neskamba nė angliškai, ne airiškai. Lenkijoje tos bėdos nėra. Geros pusės lietuvių pavardės vis tiek jau sulenkintos nuo amžių. Tik rašybos smulkmena. Lenkijoje, kaip ir visur kitur, lietuvis neišmoko pernešti savo praėties į dabartį.

(Bus daugiau).

Gražus ir mielas Lietuvos kampelis prie Druskininkų.

KOKIA GRAŽI PUNSKO PADANGĖ

Kai tylus vakaras ateina
Ir Punsco bokštus suskamba var-
pai,
Ežero karklynuos lakštingala gieda:
— Kaip gražu čia ir miela, — šir-
dyje pasakai...

Jau iš toli matosi du aukšti go-
tiški bažnyčios bokštai. Punsco
miestelis gyventojų ir namų skai-
čiumi yra nedidelis. Paskutiniu laiku
daug pastatyta naujų namų. Yra

— gražus kalnelis. Gurnashionsku
vadinamas. Čia daug visokiųjų
medžių, o ypač liepų, ir puikus vaiz-
das į ežerą, todėl žmonės mėgsta
čia pasivaikšioti. Atmenu, kai dar
prieš 1939 metų karą, sugrįžusi
moksleivija vasaros atostogų, dažnai
vakarais plaukiodavo valtelėmis po
ežerą, skambindavo gitara, dainuo-
davo: besileidžianti saulė raudonais
spinduliais nušviesdavo bažnyčios
bokštus, ežero krūmokšniuose lakš-

kime ir gražią, saulėtą vasaros die-
ną nueikime Punsco ežero pakran-
tėmis po Agurkio kraštą (taip nuo
seniai vadinamas) ir pasilypėkime
į krantą. Prieš akis atsiveria puikus
vaizdas: ramus ežero paviršius, po
jį plaukioja keletas valtelėlių, lauki-
nės antys, gulbės. Visas žalias kal-
nelis su bokštais atspindi vandens
veidrodyje.

Kiek toliau-miestelio namai, o už
jų įvairių javų laukai ir tamsi miš-
ko jauosta-Giluisgirė su garsiu Bar-
sukalniu, pilnu aviečių ir kelmų-
čių. Už miško — Lietuva.

Už ežero, pietų pusėje, senas ka-
pinynas su baroko koplytėle ir pla-
tūs Oškinių kaimo laukai su me-
džiuose paskendusiomis sodybomis.
Už jų — Silainė, smėlis, jaunos
pušys ir gražus Seivų ežeras.

Vakarų pusėje-Slynakiemio kaimas
su daugybe gražių pušynėlių ir ke-
lais ežerais.

Ir taip, į kurią pusę nepažvelgsi,
akį vilioja ir širdį žavi kalnai, kal-
neliai, laukų platybės, pilnos įvai-
riausių javų, rugių, ramunų...

Čia pat prie miestelio, ant kalne-
lio, senos evangelikų kapinės, nuo
seno vadinamos — prūsų mokylos;
nuo jų gražiai atrodo Punsco mies-
telis ir nauja kapinių gotiška koply-
tėlė. Iš čia matosi gana toli esą
Paliunų pušynėliai, vadinami „guro-
mis“.

Kiek arčiau — Kreivėnų kaimas
su Apšakalniu, ant kurio daug
įvairiaspalvių kapėdėlių. Nuo jo
gražus vaizdas į Lietuvą.

Einant į vakarus, senos žydų ka-
pinės — žydų mokylos, o už jų —
Ličmano kalnuotuose laukuose nuo
vieno kalno, esant giedrai, saulėtai
dienai, matosi Seinų bažnyčios bokš-
tai, nors iki jų 20 km.

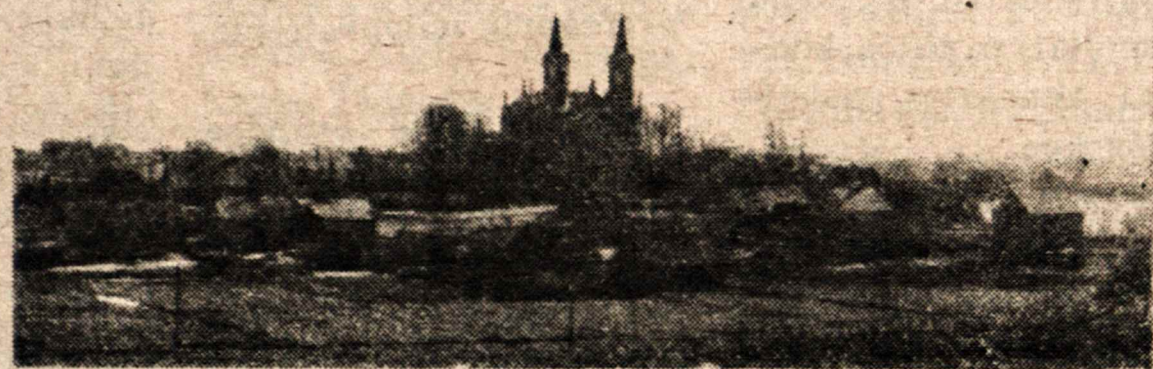
Kiek įdomių vaizdų sutinki, eida-
mas Ličmano, Murino, Griškos, Kliu-
čininkų ir Markevičių laukais. Čia
pilna aukštų kalnelių, slėnių, pakran-
čių... Nepertoliausia nuo čia ir Sal-
tėngirė, o prie jos, čia pat, kitas
miškas — trakelis.

Kur tik nueisi, ant kokio kalnelio
užlipsi, vis nauji, gražūs, akį vilio-
jantys vaizdai. Ir tų nuostabių gam-
tovaizdžių sužavėtas drauge su Mai-
roniu šauki: „Graži tu mano, bran-
gi Tėvyne“... Taip norėtusi, kad vi-
sas pasaulis matytų tą grožį, kuris
žmogaus širdyje sukelia didelį
meilės jausmus savo kraštui ir vi-
siems žmonėms.

Nuoširdžiai patariu apkelia-
ti Punsco apylinkę, užlipti ant kie-
vieno kalnelio ir apsidairyti aplin-
kėse. O tikrai būsite patenkinti. Rasite
čia dalytę Vygrų ir Karpatų. Sla-
mės čia jums auksinės liepos ir
verkšlens balti beržai, o seną pasa-
ką oš mišku eglės ir pušys... Išgir-
site čia vakaro tyloje lakštingalos
giesmę ir skambiai lietuvišką dainą,
kuri jūsų sielose paliks gilius pėda-
kus.

Angelė Šliauzienė

Punkas, 1972 metų vasara.

čia lietuvių kultūros namai, lietuvių
gimnazija, paštas, valsčius, sveika-
tos punktas, vaistinė, veterinarija ir
keletas krautuvų, — bemaž viskas,
kas žmogui reikalingiausia. Punsco
gražiausia vieta — tai nedidelis eže-
ras aukštais krantais, vietomis me-
džiais, krūmokšniais ir nendėmis
apaugęs. Ant vieno kranto, medžių
valumoje, stovi bažnyčia, pastaruoju
laiku gražiai, rūpestingai išremon-
tuota. Nuo bažnyčios į vakarų pusę

tingala suokdavo, o viskas sudary-
davo tokią nepaprastą vakaro har-
moniją... Vaikštinėjantys čia kari-
ninkai su žmonėmis kartodavo: „Ach,
koks gražus šis kalniukas! Tai poe-
tiška!“

Dabar moksleivija, jaunimas bei
vyresnieji gamtos grožiu taip žavė-
tis nemoka. Amžinai bega, skuba,
Nuo gamtos jie labai nutolo.

Taigi dabar nors trumpam sugrįš-

Torontietė Angelika Jokubauskienė, pereitą vasarą lankėsi lietuviškame suvalkų trikampyje pas gimines. Grįždama iš tolimosios ke-
llonės viešnia parsivežė keleta numerių Seinuose leidžiamo lietuviško laikraščio "Aušra". Laikraštis tokio dydžio kaip ir "N. Lietuva",
12 puslapių, patrauklios išvaizdos. Leidinys išeina keturis kartus per metus, spausdinamas geresniame popieriuje, dviem spalvomis ir tu-
ri pasigėrėtiną laužymą. (Kad mūsų "N. Lietuva" nors dalinai turėtų panašų laužymą, taptu patrauklesnė ir būtų įmanomiau skaityti)
"Aušra" daug propagandos neturi. Išskyrus kuria ten proga Seinuose ir Balstogėje apsilankiusio komunistinio sekretoriaus A. Sniečka
ir jo laidišku panegyru. Šiaip laikraštis talpina daug nuotraukų, straipsnių ir kronikos žinučių iš vietinio lietuviško gyvenimo.

"Aušra" redaguoja Redakcinė Kolegija. Leidžia: Lietuvos Visuomenės Kultūros Draugijos Centro Valdyba.

Šia proga norėtusi supažindinti gerb. "NL" skaitytojus su sentimentaliomis apybraižomis perpintu, Punsco miestelio ir jo apylinkių
vaizdeliu, kuris tilpo 1973 m. Nr. 2 (21).

Š. Pranckūnas

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romano "Sunkiausių Kelio")

— Viso to reikės pirmomis dienomis, — sakė vyrui,
rūpestingai stebėdama jo papilkėjusį veidą dėl neper-
traukiamo buvimo tvaikiame kambaryje.

— Bet gi ką nors palik sau, — jis nenorėjo sutikti.
Žinojo, kad tų duonos kepalų ir naminių dešrų jie ne-
turi daug. Jis tikino:

— Valgyti aš gausiu Kaune. Rūpinkis buvimu Vil-
niuje.

Jie nutarė, kad Doma paliks Vilniuje greta savo
motinos.

Kalbėjo apie maisto nuotrupas, bet gaudi mintis
glūdėjo širdyse. Ar teks išlikti? Ar teks gyventi kar-
tu? Ar nebus tai jų paskutinis laikotarpis? Ar ši per-
skyra nebus įvadas į pražūtį? Jis persiskiria teroro
ir karo akivaizdoje...

Tokiu perskyrų turėjo anksčiau, Rusijoje, kada jam
tekėjo mėnesiams išvykti pabėgėlių reikalais ir tran-
kytis Rusijos plotuose. Tačiau ten nesiautėjo pasalų
pavojus. Tada buvo šešėlis tvarkos ir taikos.

— Kol apsitvarkysi Kaune, — tikino ji vyrą, — tu
norėsi valgyti.

— Ačiū, — sakė jis šypsodamasis, o akyse buvo
mašlus gaudulys.

Valandėlę vėliau pasakė:

— Doma, nereikia perdėtai rūpintis. Mūsų butis
kažkaip susiklojo virš kasdienybės. Darbas, atsako-
mybė už visus, dėmesio trupiniai savam gyvenimui.
Visad atsimink, kad to akivaizdoje asmeniškai drama
darosi smulki ir mažiau reikšminga. Tik tai tada mūsų
persiskyrimas atrodo kitoje šviesoje ir tikroje prasmėje.

— Taip, — ji sutiko. Ir norėjo sutikti. — Aš žinau.
O tu vis dėlto paimk tą lagaminėlį, nes aš, dėdama
ten maisto, man atrodo, dėju ir savo... širdį. Tu pa-
imk tą lagaminėlį. Tegul jis būna simboliu, kad ištver-
sime.

— Mužu ištversime, — jis pasakė kažkaip linksmai,
stengdamasis neišsiduoti, kad yra sujaudintas, — mužu
ištversime dar ilgam, Doma. Tuo negalima abejoti.

Šypsniš po jo ūsais jai buvo šildančiai savas.

— Aš žinau, aš neabejoju, — ji pakartojo savo at-
sidavimą, bet balse skambėjo rūpestis. — Žinau, kad
turime elgtis taip, ne kitaip. Gal būt, kada nors į mus
žiūrės ateities žmonės. Tad reikia ištverti.

— Jie nepavadins mus herojais, — jis vėl stengėsi
nusišypsoti, — bet labiau norėčiau, kad jie pavadintų
mus pareigos žmonėmis.

Staiga jo veide dingo švelnios melancholijos šviesa.
Jis pasakė energingu, beveik linksmu tonu:

— Ir žinai gi, kokios puikios žinios iš provincijos.
Savanoriai eina būriais į registracijos punktus! Bijoma,
kad pritrūks šautuvų. Teks vyrams ginkluotis šakėmis.

Šypsojosi, ir nejučiomis į jo šiltą šypsnį Doma
atsiliepė šypsniu...

Kada vėliauėjo aplankyti vyrą, vėl užsibuvusi
Tarybos rūmų posėdžiuose, ji pakliuvo į lengvą pūgą.

Pūga atsivožė gatvėje: Vėjas šlavė sniego kruo-
pas, mažais sūkuriukais kėlė sniegą, pilstė jį į vėpūti-
nius išilgai sienų ir tvorų. Ėmė spartinti žingsnius.

— Taip, — galvojo, — tur būt, visad būna taip, ka-
da kinta gyvenimas.

Argi kinta gyvenimas?

Ir sūkuringas minčių - atsiminimų polėkis pritvin-
dė visą jos esybę išpūdžių skeveldromis: karas, revo-
liucija, gyvenimas Rusijoje, bolševizmas, politinė vyro
veikla, pavojai... Ar tai ne bangos sūpuoja juos ir
nuolat drasko žiauriai ir dūžtančiai?.. Ak, kur senų
Žydriųjų ežerų idilė, kada jie ten 1912 metais džiau-
gėsi nuotaikingomis lietuviškomis gegužinėmis? Bet
džiaugdamiesi tarsi to nepastebėjo.

Žydriųjų ežerų skeveldra staiga blykstelėjo jai vy-
ro šypsny, kada jis ištare: „žinai gi, kokios puikios ži-
nios iš provincijos. Savanoriai eina būriais į registraci-
jos punktus!“

Žydriųjų ežerų žuvėdros... Ir savanoriai, kaip žu-
vėdros, suplasnoja ir nusklinda į registracijos punk-

MOKSLO IR TECHNIKOS NAUJIENOS

KODĖL SKAUDAI?

Drezdeno profesorius M. Ardenė teigia, kad skausmo pojūtį sukelia grynai cheminės priežastys: nerviniame audinyje atsiranda pieno rūgšties perteklius.

Nuo seno buvo manoma, kad pirminė kiekvieno skausmo priežastis yra slėgimas. Jeigu spaudžiama ranka, susidaro labai nedidelis slėgimas į paviršiaus vienetą, tačiau, duriant adatą, slėgimas į paviršiaus vienetą padidėja iki 4 tūkst. atm. Sudėtingesniais atvejais (skauda galva, pilvą ar dantį) priežastis lieka ta pati, tik slėgimo perdavimo mechanizmas vienai ar kitai nervų ląstelei yra daug sudėtingesnis.

Prof. M. Ardenės nuomone, vadinamosios Švano ląstelės, iš kurių sudaryti nervinių vamzdelių apvalkalai, reikalingos ne tik nervų apsaugai. Jos, kaip savotiški membraniniai filtrai, reguliuoja gliukozės perėjimą iš kraujagyslių į nervų ląsteles. Jo atlikti bandymai patvirtino, kad gliukozė patenka į nervų galūnes nepriklausomai nuo jos koncentracijos kraujyje. Kai šis membraninis barjeras pažeidžiamas ar nustoja veikti, gliukozė laisvai patenka į nervų ląsteles. Ten susidaro didesnė pieno rūgšties kiekiai, o tai jaučiamas kaip skausmas.

Ši teorija, pvz., lengvai paaiškina, kodėl padidėja dantų skausmas, jeigu ant nesveiko danties patenka saldumynų. Sergantys cukralige medicininio švirkšto dėju į jį įdėti daug skaudžiau, negu sveiki žmonės, kurių kraujyje yra normali cukraus koncentracija.

Jeigu ši cheminė teorija pasirodytų teisinga, atsirastų naujų galimybių kovoti su chroniškais skausmais, dirbtinai mažinant gliukozės kiekį organizme.

KADA ATsirado GYVYBĖ?

Galimas dalykas, jog mokslininkai, tyrinėdami uolienas viename Pietų Afrikos rajone netoli Svažilendo, atrado gyvybės atsiradimo Žemėje istorinį tašką. Šių uolienų amžius yra apie 3,4 mlrd. metų.

Tyrimai parodė, kad suakmenėjimai susidarė maždaug per 300–400 mln. metų, kai šis rajonas buvo vandenyno dugnas ir kai čia veikė vulkanai. Uolienose rasta pačios pirmosios gyvybės užuomazgos pėdsakų, kurie byloja apie fotosintezės reakcijas. O uolienose surasta senovinė anglis, kaip manoma, atsirado anksčiau už fotosintezės reakcijas. Ši anglis yra analogiška organinei angliai, randamai meteorituose, atskridusiuose iš asteroidų juostos.

Jeigu rastoji anglis yra tikrai nebiologinės kilmės, vadinasi, mokslininkams pavyks atrasti pačius seniausius organizmus, kurie gyveno dar prieš atsirandant fotosintezės reakcijoms.

MĖNULIO STIKLO „EKSPORTAS“

Prieš 700 tūkst. metų maždaug 100 mln. t stiklo nedidelių aptakių gabalėlių formos buvo pasėta didokame Žemės paviršiaus plote nuo Australijos iki Kinijos. JAV mokslininkai iš Eimsovo tyrimų centro 7 metus tyrinėjo 1 mln. hektarų iš 205 skirtingų vietų. D. R. Cepmenas padarė išvadą, kad ši didžiulė medžiagos masė buvo išmesta Žemės kryptimi iš Mėnulio Tycho kraterio, jame įvykus sprogimui.

Anksčiau buvo paplitusi nuomonė, kad Australijos tektitai susidarė, Žemei susidūrus su dideliu meteoritu. Tačiau apskaičiavimai

parodė, kad tektitams išbarstyti nuo Australijos iki Kinijos meteorito smūgis turėjo būti labai stiprus, jo energija turi būti 1000 kartų didesnė už gaunamąją per parą iš Saulės. Tokio meteorito kritimo sukeltas sprogimas galėjo sudaryti šimto kilometrų skersmens kraterį. Nė vieno tokio kraterio Žemėje nėra surasta, ir vargu ar jis būtų be pėdsakų išnykęs. Tektitais nuklotas plotas turi specifinę piaučtuvo formą, kuri atitinka iš Mėnulio išmestų objektų kryptį į Žemę.

D. R. Cepmenas, pasitelkęs į pagalbą skaičiavimo mašiną, pabandė paieškoti Mėnulio — Žemės trajektorijų, kurios galėtų atitikti 100 mln. t tektitinio stiklo pamešimą į jų kritimo vietą Žemėje. Tokios trajektorijos buvo apskaičiuotos visiems dideliems ir pakankamai jauniems Mėnulio krateriams, tačiau visus reikalavimus patenkino tikiai Tycho krateris. D. R. Cepmenas nustatė, kad Mėnulio medžiagos srovės, išbarčiusios tektitus Žemėje, trajektorija turi „pakilimo“ iš Mėnulio kampą, kuris tiksliai sutampa su vienu gerai žinomu Tycho kraterio „spinduliu“ — „Roso spinduliu“, einančiu nuo šio kraterio 19° kampu į šiaurės rytus.

TRAUKINIŲ AERODINAMIKA

Prasilenkiant dviem greitiesiems traukiniams, slėgimas oro sluoksnyje tarp vagonų pasidaro mažesnis už atmosferinį, o kitoje pusėje išlieka normalus. Tokiu būdu atsiranda skersinės jėgos, traukiančios vieną traukinį prie kito.

Tyrimai parodė, kad, esant vidutiniam 200 km/val greičiui, kiekvieną vagoną slėgia 5 t skersinė aerodinaminė jėga. Padidėjus greičiui iki 250–300 km/val, prasilenkiantieji traukiniai gali apvirsti, nes jų pastovumo riba bus viršyta vos ne 2,5 karto.

Net esant dabartiniam žymiai mažesniems greičiams, traukinių susitikimas kartais sukelia nemalonumų. Pavyzdžiui, Spalio geležinkelioje, prasilenkiant dviem greitiesiems traukiniams „Aurora“ ir „Krasnaja strela“, pasitaikydavo atvejų, kai oro srovė pakeldavo nuo pylimo žvyrą, išdaužydavo langus. Kartais nuo susidariusios oro srovės sutrikdavo ventiliacija.

Aerodinaminė jėga veikia ir visus netoli kelio esančius statinius. Oro srautas juos veikia panašiai kaip kūjo dūžiai — kol važiuoja traukinys, įtampa konstrukcijose padidėja, o paskui vėl dingsta. Taip palaipsniui statiniuose atsiranda įvairūs defektai.

Ką gi galvoja apie šias jėgas specialistai, nuolat didindami traukinių greičius, lengvindami konstrukcijas ir t. t.? Pirmiausia, priekiniai vagonai privalo turėti kuo aptakesnę formą. Be to, tarp vagonų turi būti kuo mažesni tarpai. Taip pat numatoma padidinti tarp geležinkelio linijų atstumą.

DŽ. ADAMSONO EKSPERIMENTAS

Natūralistas Dž. Adamsonas, visame pasaulyje išgarsėjęs su savo filmu „Gimusi laisva“, atlieka naują įdomų eksperimentą su liūtais. Jis mėgina grąžinti Afrikai zooparkuose gimusius ir įpratusius iš žmogaus rankų imti mėšą liūtus.

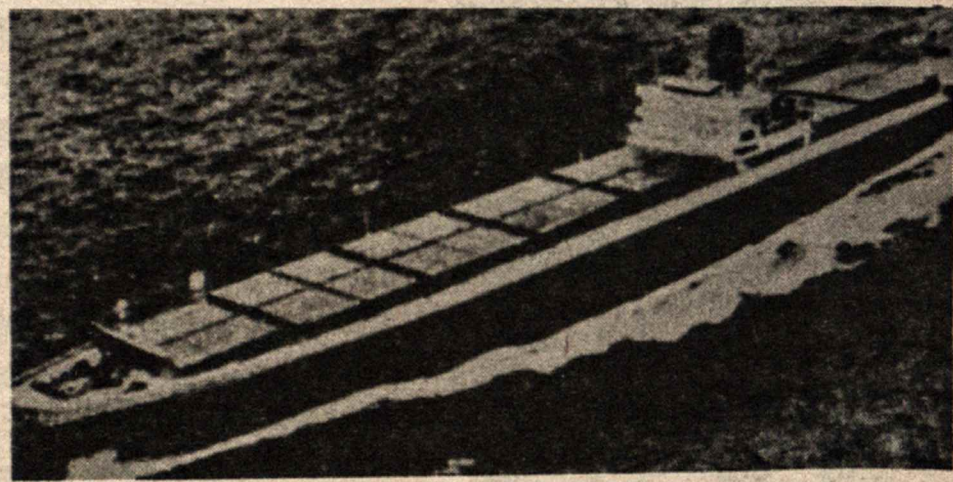
Savo eksperimentui Adamsonas pasirinko vieną iš sunkiausiai pasiekiamų Kenijos vietovių — Kora pusdykumą. Iš įvairių vietų surinkęs liūtus, jis apsigyveno Kora ir pradėjo mokytį savo globotinius gyventi laisvėje. Tačiau liūtai pasirodė visiškai nebesugebantys elgtis laisvėje. Viena tragedija sekė kitą.

Bet Adamsonas atkakliai mokė liūtus medžioti ir gyventi laisvėje. Pagaliau jis laimėjo. Vienas liūtas ir dvi liūtės jau daugiau kaip metai patys susiėško grobio maistui ir laimi dvikovas su stipriausiais buivolais ir didėlimis antilopėmis. Adamsono globotiniai ne tik surado bendrą kalbą su laukiniais liūtais, bet ir, kovodami su kitais plėšrūnais, užsitikrino savo teritoriją apie stovyklą.

Tuo pat metu Adamsono liūtai jam labai nuoširdūs ir draugiški.

DIDŽIAUSIAS KONTEINERINIS LAIVAS

„Elbe maru“ greičiausias ir didžiausias pasaulyje konteinerinis laivas, pastatytas Japonijoje. Laivo ilgis 269 m, talpa — 35 329 t. Laive yra trijų fazių variklių sistema, kurių bendras galimumas 84 600 AJ. Trasą Japonija — Europa per Panamos kanalą laivas nuplaukia per 23 dienas.

(Iš „Mokslas ir Gyvenimas“)

tus... Tai gimsta istorija. Bet kas istorijos vyksme, tas temato tik apmaudo arba triumfo nuotaikas.

Kas yra istorijos vyksme, tas aplinkui bemato pilką, sunkią ir žiaurią kasdienybę.

Ir, eidama į vyrą, Doma rūpinosi ir kankinosi tik-tai viena mintimi, kad šis pasimatymas nebūtų paskutinis.

Todėl dienos žvarbas, vėpūtiniai prie tvorų ir sienų ir kažkokia nusigandusi, žiemiškai balsva saulė — viskas atrodė ne prakilniai, kaip ji norėtų matyti, istoriškai, ne simboliškai — prasmingai, bet baugiai ir graisiai.

Vėliau, jau namuose, ji stengėsi laikytis kasdieniškai. Kalbėjosi su motina, aiškino jai laukiamus įvykius, stengėsi stiprintis viltingomis nuotakomis. Bandė nustumti iš dvasios naujo persiskyrimo aitrumą.

Tačiau Kaunas — miestas, kurį ji matė ir apie kurį pasakė: „niekad nenorėčiau Kaune gyventi“, — atrodė tolimas tolimas, — tartum jis tūnėtų už jūrų ir marių.

20

Naujųjų Metų dieną iš pat ryto plati Gedimino kalno apylinkė buvo praskaidrėjusi. Vakardienos migla nušliaužė žemyn už kalno, oras tapo vaikus, ir pilies bokštas išsinerė toks ryškus, toks reljefiškas, tartum įpieštas į dangaus mėlį.

Vokiečių patrulių nebesimatė Katedros aikštėje. O dar vakar kelios jų užkardos nuolat riogsojo, keisdamos vietas: tai vienam aikštės šone nusėdamos, tai nusikeldamos į kitą, lyg ieškomos užuovėjos.

Staiga, apie vidudienį, paaiškėjo, kad nuo pilies bokšto stiebo dingo dryžuotoji vokiečių vėliava. Ją nuleido vokiečiai kažkaip skubiai, vogčiomis. Ryškus dangaus mėlyje stiebas atrodė keistai: tartum žmogus be veido. Vokiečiai nuėmė savo vėliavą ir nepranešė apie tai Valstybės Tarybai, lyg tai buvo eilinis kareivių kuopos reikalas, ne simbolinis krašto valdymo skelbimas.

Karininkai — Škirpa ir Gužas — kažkaip instinktyviai sugavo tą nepaprastą akimirką. Jie bėgte nubėgo į Valstybės Tarybos rūmus. Žinojo, kad ten buvo didelė Lietuvos trispalvė. Valstybinės vėliavos su Vytimi raudoname dugne tada niekas Vilniuje neturėjo.

— Kur Adomaitis? — rėkė Škirpa.

Jiedu rado Adomaitį, Valstybės Tarybos rūmų prievaizdą, viename iš begalinių koridorių.

— Mums reikia trispalvės, — pareikalavo Škirpa.

— Paduok greičiau — ji labai reikalinga, — šūktelėjo Gužas.

— Vėliava yra inventorizuota, — atkirto Adomaitis, — aš negaliu jos duoti.

Bet atkaklus Adomaičio prieštaraavimas nepaveikė jaunųjų karininkų.

— Aš žinau, kur yra spinta, — jau karščiudama sis pasakė Gužas.

Pamojo Škirpai, ir, palikę parbloktą Adomaitį, karininkai priėjo prie aukštos su plačiomis durimis medinės spintos. Užraktas menkutis. Bematant Škirpa turėjo rankose tvarkingai sudėtą, sulankstytą, gana didelę ir gana sunkią vėliavą.

Adomaitis bėgo paskui jaunus vyrus, skųsdamasis, kad jis atsakingas už inventorių. Vyrai, turėdami vėliavą, kūrė koridoriumi, dundėdami žingsniais, nešdami su savimi savo nepaprastą grobį.

— Steponavičiau, — įsakė Škirpa, pamatęs komendantūros bataliono savanorį, — bėgte į komendantūrą, tai įsakymas, atsiųsk tuč tuojau sargybą prie Gedimino pilies! Dar turi būti vienas karininkas.

— Klausau, komendante! — atraportavo sumanus Steponavičius.

Savanoris jau buvo pasileidęs bėgti, bet Škirpa suskubo nutverti kareivį už milinės. Sugavo rankovę...

— Vyre, — kažkaip keistai, nenatūraliu balsu pasakė Škirpa, — suprask, trispalvę keliame bokšte! Kad būtų kam saliotą iššauti.

(Bus daugiau)

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

KAS YRA DIEVAS?

Išminčiai, svarstydami, kas yra Dievas, Jį vadina: Būtis iš savęs (ens a se), Absoliutinė Būtis (ens absolutum), Grynasis Veiksmas (actus purus), pirmoji Priežastis be priežasties (prima causa non causata), Aukščiausias Gėris (summum bonum).

"Kas yra Dievas?" klausia filosofas Pitagoras, ir bando Jį išreikšti šiais žodžiais: "Iš savęs kilęs Gėris, daugiapavidalis Pa veikslas, neaprepiama Aukštybė, sunkiai suprantama Mislė, nemirtingoji Dvasia, viską valdantis Kvapas, neužmieganti Akis, visų daiktų vidinė Esmė, daugiaryšė Jėga, galingiausioji Ranka, Šviesa, Dvasia ir Galia".

Garsusis išminčius Platonas (rašė Timaeus Sokratui) prisipažįsta: "Kas Dievas nėra — žinau; kas gi yra — nežinau."

DIALOGAS SU ATEISTAIS

Dialogas reiškia daugiau negu paprastą dviejų asmenų arba grupių pasikalbėjimą. Dialogas nevedamas dėl paties dialogo. Dialogu siekiama tarpusavio pažinimo, skirtingų pažiūrų išsiaiškinimo, jų derinimo ir, jei galima, bendros platformos suradimo, kurioje galėtų bendradarbiauti ir siekti abiem pusėms priimtinių tikslų.

Tikinčiųjų dialogas su netikinčiais yra tuo ypatingas, kad čia susitinka žmonės visai priešingų įsitikinimų. Jis iš anksto yra pažymėtas didelio jautrumo ir net nepasitikėjimo antspaudu. Kaip tikinčiam yra brangus jo tikėjimas, taip ateistui jo ateistinė pasaulėžiūra. Toks dialogas tik tada gali būti sėkmingas, kada vedamas tikros tolerancijos, kantrybės, pagarbos ir artimo meilės dvasioje.

Ateizmas tėra žodis arba netikėjimo sąvoka atitraukto plotmėj. Tai netikėjimo teorija. Bet ateistas yra konkretus žmogus, mūsų artimas. Klaidą turime atmesti, bet klystantį žmogų mylėti ir gerbti.

Ištraukos iš DIEVAS ŠIANDIEN,
kun. J. Gutauskas

... Trupinėliai ...

(Iš mūsų tautosakos)

- Gudrus ir po žeme mato, kvailas ir po kojom nepažetbi.
- Gudriam juokai, o durniui teisybė.
- Gudrumu visur pralįsi, bet ne iš visur saugąs grįši.
- Gudrus su žąsele paaria, su gaidžiu paakėja.

—•••—

Dažnai žemė yra išivaizduojama kaip MOTINA, viską gimdanti, peninti ir auginanti. "Mes iš žemės esam ir žeme būsim", — sakoma apie Gervečius. Aple Kretingą sakoma: "Žemę reikia gerbti todėl, kad žmogus yra iš žemės padarytas ir vėl kada nors turės atgal į ją sugrįžti". Moteriškė iš galantų apylinkė, taip pasakojo: "Kai buvau maža, pakalbėjus poteriui, turėdavom pabučiuoti žemę ir sakyti: Pondievali, iš žemelės parėjau, į žemelę nueisiu." Taigi, motina žemė gimdo visokią gyvybę. Užtat tarp motinos žemės ir žmonių motinų yra tam tikri simpatetiniai ryšiai: kas mušė savo motiną, to numirusio žemė nepriima; kas su lazda muša žemę, tas muša savo motiną, užtat žemė mušti yra nuodėmė. geri žmonės labai bardavo vaikams, kai pamatydavo juos žemę mušant lazdomis.

Dr. J. Baly, Lietuvių Tautosakos Šaltiniai

Parlino B. V. N.

LITUANISTIKOS DARBAI — LITHUANIAN STUDIES

redagavo Vincas Maciūnas, lietuvių ir anglų kalba, išleido Lituanistikos Institutas.

DIEVAS ŠIANDIEN, kun. J. Gutauskas. Įrašai dail. T. Vailaus. Krikščionis gyvenime serijos knyga nr. 9.

KANADOS PANORAMA

Naujai išleistos knygos, liečiančios Kanados pionierių gyvenimą:

COLES CANADIANA COLLECTION, Coles Publishing Co., Toronto.

— Ilustracijos ir aprašymai iš tų laikų, kai paprasta kova už egzistenciją buvo dorybė, sąsėnė už kitus pionierių sugebėjimas.

SKETCHES OF UPPER CANADA, John Harrison Esq. Kelionių užrašai, išleisti 1821 metais, buvo "emigrantams įvairių klasių" patarimai. Po 150 metų ši knyga, kaip nebuvu numatyta — skamba juumoristiškai ir iššaukia šypsena, stebint kai kuriuos personažus. Toronto miestas tuomet turėjo 3000 gyventojų.

ALASKA & THE KLONDIKE GOLD FIELDS, A. C. Harris praktiškai patarimai laimės ieškotojams.

ŠEIMININKĖS VADOVAS arba NAMŲ ENCIKLOPEDIJA, prof. B. G. Jerris ir J. L. Nichols.

Praktiški patarimai 19 d. šeiminkėms. Jie ir dabar aktualūs ir įdomūs ir tik apie trečdalis pasenę. Naturalaus maisto ir žolininkų dėmesį ypač patrauks specialieji medžiaga.

ATSIŪSTA PAMINĖTI: LAIŠKAI ANDROMACHAI, Juozas Tininis, romanas laiškais. Prozos ir poezijos vertimai. Viršelis ir iliustracijos dail. Alf. Dociaus. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, Hollywood, Calif.

PROBLEMS of MINERATIONS, BALTIC PERSPECTIVES

redaguoja: Arvids Ziedonis, Jr., Muklenberg College, Rein Taagepera, Univ. of California, Irvine ir Mardi Valgemae, Lehman College, New York.

ENCYCLOPEDIA LITUANICA

IR KITOS LIET. ENCIKLOPEDIJOS LEIDYKLOS IŠLEISTOS KNYGOS

Teirautis: LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA

Telefonai: darbo metu (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759

Dėmesio! Kai kurioms knygoms daroma nuolaida net iki 50%.

Prašykite kainaraščio.

ALGIMANTO

VIDURINIAI RYTAI IR MŪSŲ PASTOGĖ

Karo veiksmams ir įtam-
pa vid. rytuose, ryški kon-
frontacija super galybių
tarpe, tik jau turės tam
tikrą atspindį ir mūsų
santykiuose su savo arti-
miausiais sovietinamoje
Lietuvoje. Sakykime, jei
šią vasarą visi keliau-
gimtinėn giminių lankyti,
jautėsi pakankamai sau-
gūs, nes amerikiečių - so-
vietų santykiai buvo (ta-
rlamai ar tikrai) itin šalti
ir draugiški, tai šiuo me-
tu toji padėtis gali dras-
tiškai pasikeisti. Gali pra-
sidėti visoklausių prie-
kabių, ieškojimas. Atski-
riems turistams įvairių
kliūčių ar nemalonumų
darymas, dokumentų pil-
dymo vilkinimas ir pan.
Tai visa gali atsiliespti
ir šlaip tik pusiau norma-
liam tarpusaviam ben-
dravimui, dar didesniems
varžymams. Išvis, jei
paskutiniu metu didėjo
Lietuvon vykstančių skai-
čius, tai iš ten atvykstan-
čių tikrai apmažėjo. Štai,
pasikliaujant privačiais
šaltiniais, iš tokio Pane-
vėžio pereitais metais
norėjo užjūrui išvykti sa-
vųjų lankyti 400 asmenų,
o leidimą tegavo vos 2.
Ši šalta statistika vis jau
ši bei tą pasako. Šiais
metais pradėtas turistinių
grupių viešėjimo laiko
trumpinimas Lietuvoje
(nežiūrint kuriuo ten ofi-
cialiu pretekstu vykdo-
mas), taipgi iššaukia eilę
klausių, kuriuos visais
atvejais galima susumuoti
tik į vieną teigimą — tai
pastangos mažinti ir slau-
rinti kontaktus su Vaka-
rais, visai nebekalbant
apie laisvesnį minčių,
žmonių, informacijos ir
idėjų pasikeitimą, ne vie-
nos, bet abiejų kryptų
gatvėje. Amerikiečių už-
slangažavimas už Izraelį
ir sovietiniai išpareigo-
jimai arabams, labai šal-
do Brežnevinį - Niksoninį
flirtą, o tas jau visai tie-
slogiai liečia sovietiniai
- amerikinius santykius,
kurio komplekse (ne ma-
žiau ir ne daugiau) ir
vyksta tas mūsų šalis ben-
dravimas su kraštu. Ką
tik minėti tarptautiniai
nesklandumai veda prie
dar didesnių nesklandu-

mų ir mūsų pačių tarpe.
Dabartinų įvykių raida
vienlėms atrodo tikra
palaima, kitiems sukels
daug rūpesčio. Ir vėl vi-
siškų nuogumu iškilis toji
amžina ir po kilimu nega-
lima pakišti santykiavimo
problema. Kiekvienu at-
veju lauktina, kad abi pu-
sės rodytų bent kiek dau-
giau nuosaikumo ir ne-
skubėtų su savo sprendi-
mais ar galutinėmis iš-
vadomis.

Argumentų už ir prieš
galima rasti begalę. Gal-
la tik, kad įkaltusios ais-
tros neleidžia ramių ir
abipusiai plačių diskusijų.
Bet, laikydami save pla-
čios dvasinės kultūros
bendruomene, vis jau tu-
rėtume rasti būdus ir ke-
lius liesti ir nagrinėti pa-
čius karščiausius klausi-
mus ir "neliečiamas" te-
mas. Tėra tik viena, bet
svarbi blogybė tame, kad
svarstant tokius neeilinės
svarbos reikalus, lygiai
liečiančius išsiviją ir pa-
tį tautos kamieną, bent
kolkas visiškai ignoruoja-
ma tautiečių Lietuvoje
likusių nuomonė. Teisina-
masi, kad nėra kaip pa-
siekti ir apklausinėti juos.
Tai tiesa, bet tik dalinė.
Dalinė ta prasme, kad,
bent iki šiol gausūs turis-
tai susitikę, su savaisiais,
paprastai atvykstančiais
iš įvairių gyv. vietų, turi
proga, tegu laiko atveju ir
labai ribotą, patirti visą
eilę gyvenimo ir tenykš-
čių nuotakų niuansus,
santykiavimo komplekso
neliskiriamą. Tad ir būtina
visų tų svarstymų metu
jokiu būdu neišjungti ir
Lietuvos lietuvių nuomo-
nų, lūkesčių ir pagelda-

Lietuvaitė Vaikų kavinėje
"Pasaka" Kaune

MOZĖ PASUKO NE Į TĄ PUSĖ

Viešai negarsinti
pokalbiai, arba artėjant
prie taikos paliaubų su
Izraeliu 1973 metu kare

Visų žydų tautos nelai-
mės yra dėl to, kad savo
tautą bevedamas Mozė
pasuko ne į tą pusę. Kai-
rėje pusėje, kaip po po-
ros tūkstančių metų pa-
aiškėjo, esama labai daug
žibalo ir benzino, gi de-
šinėje, - vien plikos dyku-
mos. Dėl to ir visos vel-
niavos, ir dabartinis, 1973
metų, karas tarp žydų ir
arabų.

Atidėję pilnai ar pu-
siau oficialius karinius
pranešimus, pasiklausy-
kime, kas nugirsta tiesio-
giniai karo lauko nelan-
kius, tik bandžius surinkti
pelenų nuolaikas.

Kadangi iš arabų ži-
nioms pritrūksta laiko,
pasinaudosime jo nesto-
kojančiomis žydų ir jas
bandančiomis papildyti
amerikiečių žiniomis:

Izraelis: Į Tel Avivą
pradėjo nusileisti trans-
portiniai JAV-ųjų lėktuvai
su moderniausiomis ra-
ketomis ir kitais sudėtin-
gais ginklais.

JAV: Tariamasi, ar
nevertėtų pradėti siųsti
Izraeliui pakaitalą gink-
lų, kuriuos prarado kare
prieš arabus.

Izraelis: Tankų, lėktu-
vų turi tikrai tiek.

JAV: Arabai tankų,
lėktuvų turi kur kas dau-
giau už Izraelį. Jėgų ba-
lansui vertėtų pradėti
siųsti papildomų moder-
nių ginklų Izraeliui.

Izraelis: Sulaužė pra-
dėtos taikos susitarimus.

JAV: Izraelis laikosi
taikos, bet arabai puola.
Per pirmas keturias karo
dienes JAV-se žydai su-
rinko apie 130 milijonų
dolerių grynais pinigais.
Per tą laiką arabai JAV
-se apie 50,000 dol.

Izraelis: Dienai karas
kainuoja 250 mil. dol.

vimų. Tai bus, žinoma,
privatus ir jokio organi-
zacinio užnugario netu-
rintis pasisakymas. Bet
esamų galimybių ribose
ir tokie turėtų būti svar-
būs, gal net ir gyvybinės
reikšmės. Ar paklustume
tokiems?

JAV: Jokių žinių, kiek
kainuoja arabams.

Izraelis: Sutaria leisti
paslūsti geriamo vandens
apsuptiems arabams sue-
so mieste.

JAV: Arabai apšaudė
Jungtinių Tautų sunkve-
žimius, vežančius vandenį
apsuptiems arabams.
Užaliarmuota JAV-ųjų ka-
riuomenė visame pasau-
lyje, nes Sovietų Rusija
rengiasi arabams pasiūs-
ti 50,000 sovietų para-
šiutininkų.

JAV: Chicagos miesto
pensijų tarnautojai nupir-
ko Izraelio Bonų už du
milijonų dol. Prieš žydus
demonstravę arabai New
York, N.Y. išsklaidyti,
yra suimti. JAV-ųjų sena-
tas numatęs Izraeliui pa-
skolinti du bilijonų dol.,
kuriuos reikėtų padova-
noti. Elizabeth Taylor vi-
sas savo brangenybes
aukojanti Izraeliui. Pikti
balsai skelbia, esą už Iz-
raelį esąs visas 100%
JAV kongreso ir senato.

Iš Europos pranešama,

kad Sov. Rusija slunčia
savo "stebėtojus" į arabų
žemes. JAV-ės jokių būdu
nesutinkančios įverti di-
džiasias valstybes į tą
konfliktą. Kitą dieną pra-
nešta, kad ir JAV-ės
siunčia savo "stebėtojus"
į Izraelį.

Izraelis: JAV-ųjų pa-
tarėjai buvo atskraidinti.

Pilkas balandis: Lie-
tuvos kariuomenėje buvo
manoma, kad jei kas de-
šimtas karys turi kulkos-
vaidį, tai kariuomenė ge-
rai ginkluota. Dabar kas
dešimtas Izraelio karys
sėdi tanke, lėktuve ar
laive.

Kalbama, Izraelis turi
atominių bombų, kurias
panaudotų reikalui esant.

Apklausinėjus, nepavy-
ko sužinoti, kiek milijonų
ar bilijonų dol. JAV-ės
paukojo Lietuvai ar lie-
tuvams, kovojantiems
prieš Sovietų Rusijos ko-
munizmą.

Kur yra tas ginklų ba-
lansas?

Pilkas Balandis

55 - JI KARTĄ LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMĄ MININT

"Nieko nereiškia tautos teisė, jeigu jos
neparemia tautos kalavijas".

(Tęsinys iš praeito nr.)

1918 metų spalio 12 d.
Vilniuje, kai „avanoriai“
pirmą kartą po šimtme-
čių vergovę, viešai, ka-
reivinėse sugiedojo mūsų
tautos himną, „avanoriai“
pirmieji /1918.X.17/ atsi-
etojo Valstybės Tarybo-
s argyboje, 1919 m. sausio
1 d. „avanoriai“ Gedimino
pilies bokšte iškėlė mūsų
raudoną-žalią-geltoną vė-
liavą ir paveldino ją
šautuvu ugnies galiūtu ir
sugiedojo himną. Nuo to
momento buvo pradėta
ir pirmą žingni ženg-
ta į konkrečią Lietuvos
nepriklausomybę. „Sava-
noriai“ yra Lietuvos ka-
riuomenė užuomazga ir
branduolys. Nebūtų buvę
„avanorių“, nebūtų buvę,
anot prelato Mykolo Kru-
pavičiaus, ir nepriklausomo-
mo Lietuvos. Neveltui
vėliau, oficialiai įstatymu
„avanoriai“ pavadinti KŪ-
RĖJAIŠ — SAVANORIAIS
už tai, kad jų dėka sui-
kūrė nepriklausoma Lie-
tuva.

Nepaigant kaip ka-
„avanorių“ žygiu, bešvelg-
tų, neabejotina, kad tik tie
vyrai ir moterys, kai iš-
mušė valanda, ėmėsi
ginklo ir iškovojo Lietu-
vai laisvę ir nepriklausomybę.
Jokios politinės
diplomatinės, notos, me-
morandumai ar deklara-
cijos, nieko nereiškia, jei
nėra pakaukujančių žmo-
nių, prireikus mirstančių
už popieriuje žodžiai iš-
reikštą idėją, bei teisę.
Daug mūsų karių — „ava-
norių“ ir ne „avanorių“ /
žuvo nepriklausomybės
kovoje, daug jų uželėtų
„avo krauju aplaistė tė-
vynę laukų, prarado
„veikatą, darbingumą ir
viam amžiui liko invali-
dai. Dabar, tautiečių už-
miršti ne viena jų, var-
guo, sulaukęs gilios se-
natvės, nedatekliaus ir
kurde baigia „avo žemę,
kelionę, o tėvynėje vis dar
bolševikų purvinami ir
terčiami...

Garbingai „avo pareigą
(Nukelta į 10 psl.)

POPIETĖ SAVUOSE NAMUOSE

Sekmadienio popietį, kaip paprastai, į Toronto Lietuvių Namus renkasi žmonės. Po vieną, po du, ar tiesiog iš pamaldų susigrupavę šeimos. Po vieną atėję, pirmiausia bazuojasi apie barą. Čia yra tų gyduoklių, kuriomis galima praskaidrinti audringiau praleistas, šeštadienio pabaigos nuotakas. Čia prisilaiko ir vakarykščiai, bet anksčiau prie baro atsiradę bičiuliai.

Grupėmis atėję svečiai skiriasi. Moterys sėdasi prie apvalių, skoningo gelsvumo staltiesėmis padengtų stalų, o vyrai stoja į eilę prie virtuvės durų esančio stalo įsigyti pietums bilietuką.

Prie Namų susiorganizavusio būrelio moterys čia nuoširdžiai triūsia. Viena pardavinėja bilietėlius, kitos padavinėja valgius, o trečios ruošiasi virtuvėje. Svečių dėmesį atkreipia viena, nebe visai jauna, bet vikri kaip vijurkas moteris. Jos visur pilna. Ir prie baro atstojančio virtuvės stalo, ir salėje, ir pačioje virtuvėje. Pasiteiravus pas šeimininkes paaiški, kad tai ponis štrazdienė, neseniai iš Lietuvos atvažiavusi pas savo vyrą, dabar, nors sekmadienį, pilniausiai jaučiasi savųjų tarpe.

Viena padavėja atnešusi prie stalo užsakytą patiekalą, turi mažą nesušipratimą. Tarp kitų, apie stalą sėdinčių, vienas vyras tvirtina, kad jis padavęs du bilietėlius. Padavėja mėgina aiškinti, kad ji paėmusi tik vieną. Svečiui vis išūliau reikalaujant antrosios porcijos, pietus atnešusi moteris suabejoja. Nieko daugiau nesakydama ji grįžta prie kasininkės stalelio. Ji kasininkei kažką aiškina ir žvilgsniu rodo nepatenkintą svečią. Kasininkė pastebėjo reiklųjį pietautoją, patvirtino, kad ji atsimena tą piliatį tik vieną bilietuką pirkusį. Tuo pačiu momentu nuo stalo pakyla antrų pietų reikalavęs vyras ir priėjęs prie moterų pasirodo visu savo išūlumu. Moterys dirsteli viena į kitą

ir, nieko daugiau nebesakydamos, išduoda svečiui antrąją porciją.

Po vasaros atostogų Namuose atidaryta, pačių moterų vedama, valgykla, neturėjusi pakankamai patyrimo nei patarnavime, nei atskaitomybėje. Tai pastebėjo apsukresni tautiečiai naudojasi darbščiujų bitelių pasitikėjimu. Pietums pasibaugus ir suvedus sąskaitas valgyklos vedėjos suranda trūkumą. Išduotiems 140 pietums tegauta tik 124 bilietėliai. Reiškia ir daugiau buvę tokių tėvynainių, kurie naudodamiesi proga pavalgę už du, ar pamaitinę savo bendrus.

YPA TINGA POPIETĖ

Sekmadienio popietė Lietuvių Namuose šian Diena daug gyvesnė. Žemutinėje salėje susirinkę tautiečiai pietauja, vaiko vakarykščias pagirias iš baro atsineštom priemonėm ir komentuoja vakar, lapkričio 10, įvykusias Namų atidarymo iškilmes. Kažkas atsinešęs magnetofoną pastato prie scenoje esančio mikrofono ir salėje pasigirsta vakar programos metu juostelėje įgroti solistai. Salėje nuskamba stiprus Vaclovo Verikailio baritonas ir puiki Gina Čapkauskienė. Viršutinėje salėje rezonansas, vakar

įvykusiam koncertui buvo toks geras, kad solistės Čapkauskienės daina ir dabar išvirsta į pasigeretiną, beveik kvapą, imantį, nesibaigiančią plonybe besitęsiantį lakštingalos suokimą. Solistė, kaip ir vakar, vėl žavi sekmadienio popiečiui į savus Namus užėjusius tautiečius. Kai kurie pietautojai, sustoję net valgyti, klauso čia kartojamą, puikiją, vakarykščią programą. Net ir anksčiau savo nuomonės nesulyginę bičiuliai sutinka, jog buvę gerai pakvietus miesto burmistrą perkirpti simbolinę, tautinių spalvų, Namų atidarymo juostelę, nebežiūrint jo vedamos, per daug liberališkos su hipiškais polinkiais miesto tarybos politikos. Bičiuliai sutaria ir dėl daugiakultūrinių reikalų ministerio, kuris atstovavęs mūsų krašto pavergėjusimpatizuojančią Kanados vyriausybę. Juk jeigu ne tas lenkiškos kilmės atstovas, tai ir mūsų pensininkai nebūtų gavę tų kelių tūkstantinių iš valdžio izdo pinigėlių.

Šiuo metu nuo scenos magnetofono juostelė jau ir stebisi, kad kai kurių perduoda vakar įrašyta torontiškių organizacijų vadai atnešę pasveikinimus, bet patys nedalyvavę Pradžioje gerai girdisivo baliuje. Jam atsako kaip preligentas lygina kitoje stalo pusėje sėdėję mūsų praeities didybę jės kaimynas: kaip jam

prie naujųjų Namų, o tarp statytojų, rangovų ir architektų pamini Namų įkūrėją Joną Karpį. Štrazdui savo žodyje vis daugiau maišant lietuvišką ir anglišką kalbas, o svečiams vis daugiau nekantraujant, sunkiau bepagausti atskirus žodžius.

Arčiau scenos prie stalo sėdėjusioje grupėje vienas tėvynainis numoja ranka ir pradeda toliau tvarkyti savuosius pietus. Dorodamas didžiulį gabalą, troškintais kopūstais apdėtos dešros dar pasako, kad vakar jis tą viską girdėjęs tiesiog iš pirminko lūpų. Greta jo sėdėjęs bičiulis išsišoka, neva pasiklausia. Jam esą įdomu, kas būtų atsitikę su ta keistąja montrealiečių dovana, kurią įteikdamas dr. H. Nagys, pasakęs, kad tai esąs prietaisas, kuris galis nutraukti visus ilgiau užsikalbėjusius preligentus.

Arčiau rūbinės apie vieną stalą susibūrę tautiečiai gėrasi bendra vakarykščio baliiaus tvarka. Jie stebisi darbščiujų šeimininkų triūsų paruošiant maistą ir taip puošniai padengtais stalais. Vienas vyras prisimena vakarykščius sveikinimus

atrodė, kad anie laukę oficialaus pakvietimo, kaip ir visi kiti kviešti dignitoriai iš miesto valdybos, vyriausybės, parlamento ir iš mūsų pačių tarpų. Kaip vakar jis suskaičiavęs tokių svečių buvę aštuoni stalai. O apie kiekvieną stalą tilpę po 10 asmenų. Dėl to ir įėjimo mokestis gerokai pakilęs, ir atbaidęs nemažą dalį tokia iškilme besidomėjusių tautiečių. Bet pabaigai visi sutinka, kad savų Namų atidarymo balius buvęs vienas iš puošniausių ir geriausiai pavykusių pramogų Toronto lietuviškame gyvenime.

S. Prancūkūnas

55-įj KARTĄ MININT...

(Atkelta iš 9 psl.)

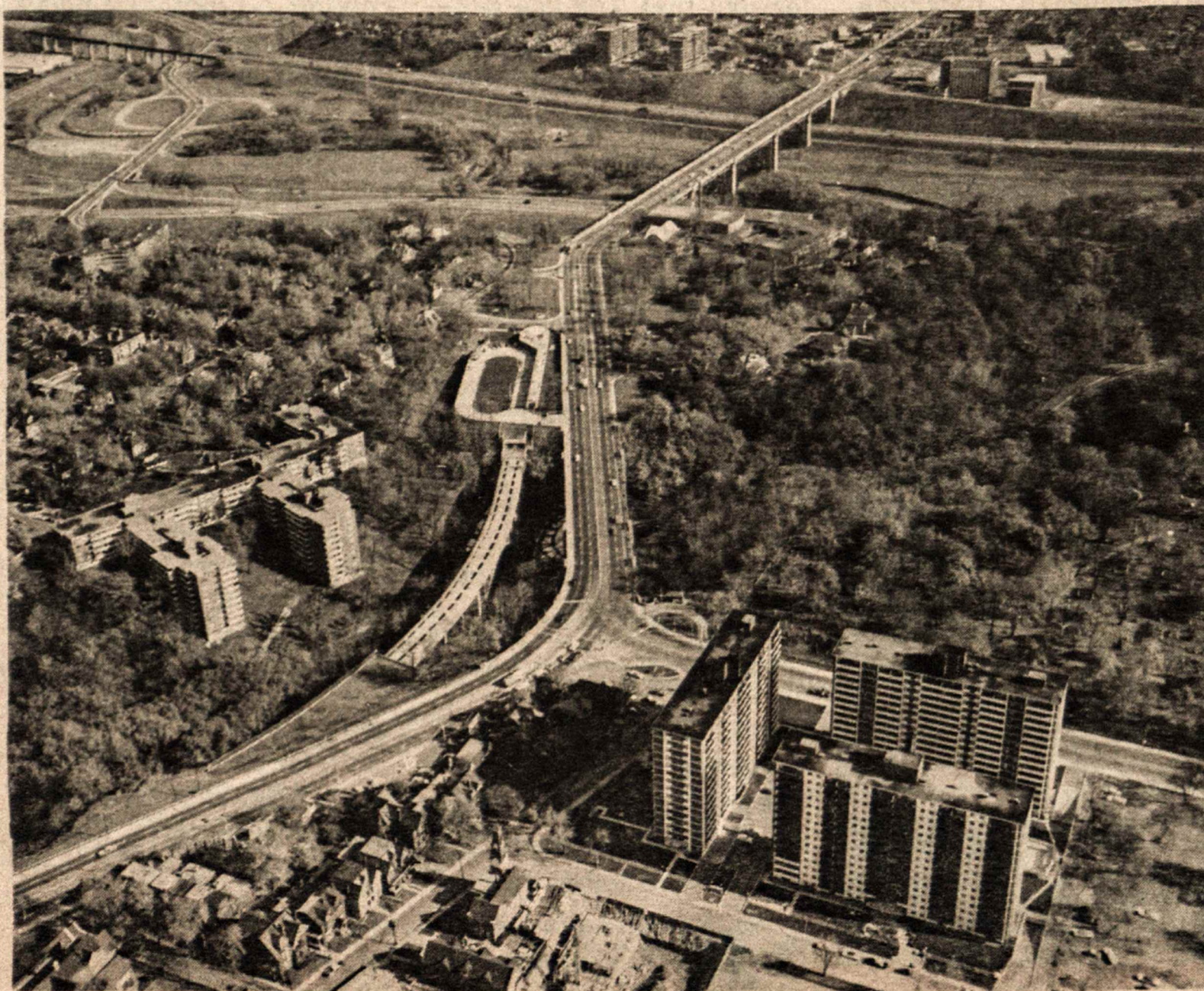
Tėvynel atlikę, kūrėjai - avanoriai jau užleidžia savas pozicijas tautojaunimui, kuriam nuoširdžiai linki ir pataria, kudirkiškai tarlant, "dėl gardaus rūbo šaukšto" neatšadėti savo garbingo tautos idealų; viur ir vada išdidžiai ir garbingai reikšti, lietuviai, pačiam/jaunimui/ruošti ir savo prieaugli auklėti 1918-1920 metų Lietuvo kūrėjų-avanorių patriotinėje dvasioje.

Iš dar išlikusiųjų avanorių, jauniau, leji, turėtų būti jau peržengę savo amžiaus 70-ties metų lenktį. Kiti jau visai artėja ir prie 8-to dešimties metų pabaigos. Gyvųjų avanorių eilė, parčiai retėja. Ne vienas jų dar galėtų patiekti pluoštelį atsiminimų gal ir vertingo istorijai medžlago, bet... jų tarpe yra mažaraščių, (nor fronte jie garbingiau, lu, ordinu, pelnė) kuriems labai praverstų tuo reikalu pagalba.

Būtų ne tik labai gražu, bet manau, kad LKKSS - go, centro ir kyrių valdybų pareiga, nepatenkinti pasveikinimų padoje padažnėjusio kūrėjų - avanorių mirtingumo, bet rimčiau į tą natūralų ir neišvengiamą reiškinį pažūrėti ir imti konkrečių/kol dar ne per vėlu/veiksmų medžlagą surinkti ir panaudoti ją padoje arba kitaip apaugoti atelčiai. Del, ti nebereikėtų! Laika, nelaukia!

Konstantinas Petrauskas

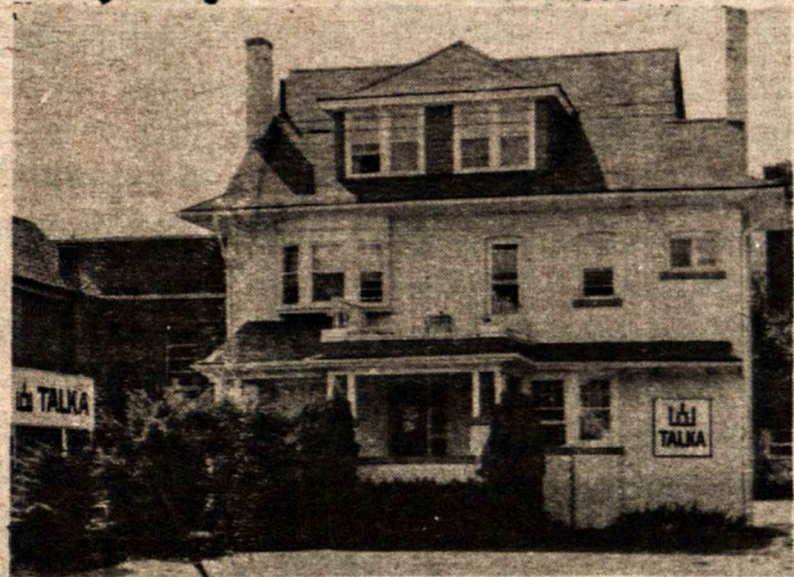
NEPRIKLAUSOMA LIETUYA

Toronto miestą dalijančiame Riverdale slėnyje, traukinys išsina į paviršių, specialiai dengtu stogu.

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus R.C.A. Čekių	6%
šėrus ir sutaupas	7%
už vieno metų terminuotus indėlius	8%
3 metams 3½% ir 5 m.	9%

Duodame:
asmenines paskolas iš 11%
nekiln. turto paskolas iš 9½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrinamas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$ 4,600,000

ATSILANKYKIME I "GYVATARO" PARENGIMUS

GYVATARAS šį rudenį Fondo vakare, o dabar pradėjo savo darbą su 115 gruodžio pirmą patį ruonarių, padalintų į tris šia linksmus priešadventines grupes: vaikų, jaunuolių, tinių šokių. Vasario ir sausio mėn. Gyvataras ruošiasi visur pasirodo vyresnieji šokėjai. Gražiai reprezentavo Hamiltono lietuvių naujosios Hamiltono Auditorijos—Hamilton Place atidaryme. Meno kritikas Jim Clements po koncerto labai palankiai įvertino visą spektaklį, pavadintą "Miesto šeima", tarp išskirtimų grupių paminėdamas ir Gyvatarą.

Spalio mėn. Gyvataras atliko programą Šalpos

atidaryme. Meno kritikas Jim Clements po koncerto labai palankiai įvertino visą spektaklį, pavadintą "Miesto šeima", tarp išskirtimų grupių paminėdamas ir Gyvatarą.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

N. Metų sutikimą ir šiemet ruošia KLB-nės Hamiltono apyl. valdyba Jaunimo Centre. Bilietai pradami pardavinėti jau nuo gruodžio mėn. 2 d. po visų pamaldų AV parapijos salėje. Bilietus patariame įsigyti iš anksto, nes prie įėjimo jie nebus parduodami.

toronto

LIETUVIŲ NAMŲ ŽINIOS

Lietuvių Namuose perreita savaitė praėjo beiruošiant atidarymo iškilnėms. Vakarinėje Namų dalyje baigtos dažyti sienos ir sudėtos parketo grindys. Dviejose virtuvėse prijungti šaldytuvai. Ruošiasi atidarymui: virtuvėse Moterų Būrelio moterys (Aldonos Genčuvienės vadovaujamos) ruošė valgius. Keli asmenys išpakavo ir tvarkė B. Strazdienės padovanotus indus. Didžioji LN dalis pereitą savaitę buvo užbaigta tvarkyti. Dar liko sutvarkyti barą ir baro patalpas, virtuvę įrengimus ir mažasias dvi virtuves.

LN atidarymas, pirminkaujant Laimai Šveždaitėi, praėjo sklandžiai. Atidarymo pokilyje dalyvavo valdžios įstaigų ir kitų svečių. Jų tarpe buvo Federalinės Valdžios Ministeris Stanley Haidasz, Provincinės Valdžios Ministeris John Yaremko ir Toronto Mayor'as David Crombie. Svečių tarpe iš Montrealio "NL" atstovai, iš Delhi apylinkės ūkininkai ir mūsų kaimynai Brampton gėlininkai, kurių gėlės puošė salės sceną ir stalus. Mayor'as David Crombie pasakė kalbą ir perkirpo trispalvį kaspiną. Žodžiu pasveikino "NL" atstovą, H. Nagys ir Paramos pirminkas H. Stepaitis. Henrikas Nagys įtelkė Nepriklausomos Lietuvos dovaną gražų Barometrą — Termometrą.

Po oficialaus LN atidarymo ir vakariinės įvyko koncertas. Programą išpildė sol. Vaclovas Verikaitis ir sol. Gina Čapkauskienė. Juos pianu palydėjo pianistas Jonas Govėda. Koncertas pokilio

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

6% už depozitus
7¼% už taupymo s-tas
8% už 1 m. term. dep.
8½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgicijus

Kapitalas — septyni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priėmuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
ISTAIGA Baltic Exporting Co.
Telefonas LE 1-3098

480 RONGESVALLES AVE.,
TORONTO 3, ONTARIO

Savininkai A. ir S. KALOZA

dalyviams labai patiko. Dideliu plojimu solistai buvo išprašyti padainuoti virš numatytos programos.

LN atidarymą paminėjo didžiausias Toronto dienraštis Daily Star net dviejose numeriuose, ketvirtadienį ir šeštadienį.

Visiems prisidėjusiems prie šių iškilnių pasisekimo, LN Valdyba labai dėkoja.

LN atidarymo pasiruošimai nesutrukdė lėšų ir narių telkimo ir vėjau komitetas praneša, kad praėjusią savaitę LN paskolos lakštų nupirko Jokubas Lois Dagys už \$600 ir Antanas Žičkus už \$200.

Nario įnašus įmokėjo: po \$100 — P. Aukštaitis, J. Aukštaitis, B. Aukštaitis, Step. Jakubickas, E. Ulickas, St. Bastys, P. Venskus — Venskevičius, Eug. Bersenas, A. Bernotaitis, L. Einikis, A. Žičkus. Nario įnašą padidino iki \$100: V. Lapenienė — Žukaitė \$75, po \$50 — J. Aukštaitis, K. Lazauskas ir F. Dransel-

kienė \$25. Dr. J. Yčas paaukojo \$25.

Pereitą savaitę jaunų narių įstojo: R. ir Aldona Jakubickai, Vytas, Cintas ir Paulius Greičionai.

LIETUVIAI ARCHITEKTAI KANADOJE

Kanados Architektų Instituto sąrašuose randami, taigi architekto teises turi šeši lietuviai. Toronte yra (pagal originalius įrašus) Algimantas Bañelis, Alfred Kulpa, V. Kvedaras, Walter V. Liacas (Ličas), Natalie Liacas (Ličienė) ir V. Petrulis. Albertoje — J. R. Vaitkūnas. Pirmieji keturi torontiečiai dirba savarankiškai, o Vaitkūnas yra Edmontono firmos Minson/Vaitkūnas/Jamieson dalininku.

Visi jie, išskyrus Kulpą, architektūros studijas yra baigę Kanadoje ir tai prieš kurį laiką, reiškia prieauglio tuo tarpu nėra. Palyginimui—latvių architektų Kanadoje yra 15.

MALONIAI KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI

I MŪSŲ RUOŠIAMĄ

LINKSMĄ ŠOKIŲ VAKARĄ,

kuris įvyks gruodžio 1 d., šeštadienį 7,30 val. v.

Jaunimo Centre Hamiltone

- programą atliks jaunesniųjų ir vyresniųjų šokėjų grupės
- veiks bufetas
- laimės staliukai
- loterija

Šokiams gros CABARET orkestras. Įėjimas \$2,50

LAUKIAME VISŲ!

GYVATARAS

MIRUSIEJI KALBA:

PRANYS ALŠENAS
(Iš mano susirašinėjimo archyvo)

Dar vienas a.a. Dr. J.
Leimono laiškas

1954.X.16

Mielasai Prany,

Tai ir aš atskubu, gra-
žaus 25 metų spaudos
darbo jubiliejaus proga,
nuoširdžiai pasveikinti ir
savo linkėjimus pareikšti.

Kai vartydamas mūsų
spaudos lapus nuolat ir
nuolat užtinku ir Pr. Al-
šeno kūrinį, mane visa-
da pagauna džiaugsminga
nuostaba. Aš tuomet gal-
voju: - Ir iš kur gi Jis
turi tiek energijos, tiek
nepalaužiamos valios ra-
šyti, kurti?

Taip, mielas Prany,
dirbi didelį mūsų tautai
darbą. Dirbi nepailsda-
mas, nors neši sunkią gy-
venimo naštą ir iš savo
pulsėtų rankų darbo val-
gai kasdieninę duoną. Tas
darbas yra didis mūsų
tautai paminklas, kurio
nei laikas, nei gyvenimo
audros negali sunaikinti.
Tas darbas tai yra gyvy-
bės sultys mūsų tautai
stiprėti, kovoti ir laimėti.

Gyvuok ilgiausius me-
tus!

Tavo J. Leimonas

P.S. Dovanok, kad ne-
suradęs Paties adreso,
rašau mielojo kun. Ažu-
ballo klebonijos adresu.
Tikiuosi, jis laišką per-
duos.

J. L.

Dviejų "Kario" redakto-
rų /abiejų mirusių/
laiškai

Brooklyn, N. Y. 1954. VI. 8.
Mielas Prany! Žemaitkle-
mieti,

Švelkinimai ir linkėjimai
iš Valtūnų!

Reikalas, kuriuo kreip-
pliusi, yra toks. Trumpai
tariant, mes iš Tavo pra-
šom talkos. O tie "mes"
- tai "Kario" redakcija.
Gal žinai, kad kpt. S. Ur-
bonas /irgi miręs- mano
pastaba Pr. Al. / "po tam
tikrų istorijų" pasitrau-
kęs. Vargšas vyras per-
siplėšė. "Karys" buvo be-
veik pakliuvęs pas gra-
borių, tik paskutinę minu-
tę susigalvojom neleis-
ti "Kariui" mirti. Ir da-
bar "Kario" padėtis liūd-
noka. Taip reikalai buvo
supainioti, kad ir dabar
dar sunku išraižyti. Trūksta
atnaujintų pre-
numeratorių, trūksta ir
bendradarbių.

Taigi, ir prašom Tavo-
sios talkos. Tavo plunksna
smaila, ir mums jos vai-
sų kaip tik reikia. Gaila,
kad šiuo metu jokių hono-
rarų mokėti negalim.
Mes ir patys nei cento
negaunam ir, atrodo, ne-
gausim. Bet tiek to.

Kokios medžiagos
mums reikia, manau, pats
gerai nujauti. Lauksim iš
Tavo žinios. Rašyk mano
adresu. Linkėjimai p.
Pranleni ir Co.

Tavo Juozas Valakas

Mielas Prieteliau, Alšė-
nai,

Jau du Jūsų laiškų gavome.
Ačiū už juos. An-
trąjį radau jau grįžęs iš
atostogų. Atsiprašau, kad
esu toks apsileidęs ir vė-

Stasys Butkus

lokal atsakau į pirmąjį
Tamstos laišką. O antra!
Kur reikia su kitais pasi-
tarti, tai būtinai pavėluo-
ju. Mat, retai mes susitin-
kam su kitais redakcijos
nariais, tas pat ir su ad-
ministracija. Nuo pernai
metų smarkiai sušlubavo
mano širdis ir daugelį
darbų sumažinau, taipogi
ir "Karyje". Beveik dabar
viską veža tik p. Z. Rauli-
naitis. Mes visi kiti tik
po truputį jam padedam.

Dabar į Jūsų klausimą.
Kalbėjau su Redakto-
riumi ir Administratoriu.
Jie sako tai turės
galvoje ir dovanai pasiųs
ne tik Tamstai, bet ir ki-
tiems bendradarbiams.
Pirmiausia pasiuntė už
pinigus, o paskui, po atos-
togų, siuntinės ir tiems,
kuriems dovanai skiria.
Administratorius, iš dar-
bo grįžęs, po kiek įveikė,
po tiek išsiuntinėjo. Tal-
kos sunku prisiprašyti.
Pats savo jėgomis, kiek
įveikia, siuntinėja. Taigi,
"Kryžiuočius" gausite.
Tamstos rašinius dėl Jo-
niko recenzijų perdaviau
Raulinaičiui. Mat, ši sritis
jo žinioje. Pažūrėsimė,
dės jis, ar ne. Dėl Liet.
Enciklopedijos jau aš as-
meniškai esu Jonikui
pastabų davęs. Ir dėl kitų
jo kandžių rašinių.

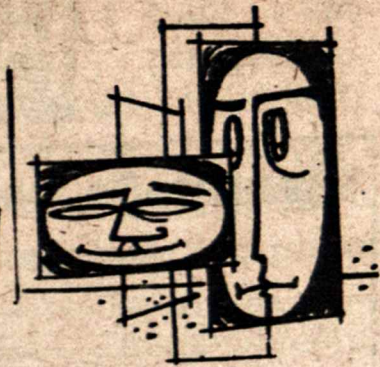
Na, dėl Joniko užteks.
Dėl jo rašinių ir vasaro-
damas esu girdėjęs iš ki-
tų priekaištų. Kai susitik-
siu jį, turėsiu visą krūvą
pastabų.

Dėkingas esu Tamstai
už malonų ir nuolatinių
bendradarbiavimą "Kary-
je". Noriu paprašyti dar
vieno dalyko. Jeigu pasi-
talkytų susitikti ką nors,
kas turėtų idomų atsimi-
nimų ir pirmųjų kovų lai-
kų, paragink parašyti "Ka-
riui". Skaitytojai labai
pageidauja atsiminimų, o
jų mažai gauname.

Siunčiu Tamstai nuo-
širdžiausius savo sveiki-
nimus ir linkėjimus.

Jus gerblantis St. Butkus

KREIVI VEIDRODŽIAI

KASDIENINĖS
PASTABOS

- Kai šis vairuotojas
buvo atvestas į policijos
nuovadą, jo akys buvo pri-
merktos, raudonos, bliz-
gančios ir pavandenavū-
sios, - dėstė tuo laiku bū-
dėjęs policijos valdinin-
kas teisėjui, rodydamas
kaltinamą visišku girtu-
mu vairuotoją!

Kaltinamojo advokatas
užklaugė: - Ar abi akys?
- Taip, - atsakė valdi-

ninkas.

- Ar jos abi atrodė vie-
noda? - vis kamantinėjo
advokatas. - Visiškai vienoda,
- pabrėžė policijos liūd-
ninkas.

Advokatas tada moste-
rėjo kaltinamajam, šis iš-
siėmė savo dešinę stiklinę
akį ir ją prinešęs padėjo
ant teisėjo stalo.

Byla buvo nutraukta.

Paruošė V. Š.

(Iš "Šluotos")

UNIVERSALUS DAUGIAJEGIS SIENO PAKROVĖJAS

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albal Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NĖPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS,
JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS
GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR-
SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP-
SAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI-
SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1973 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

STUDIJUOK EKONOMIJĄ

Kazimieras
Baltrukonis

(FELJETONAS)

— Žmogus ne klaulė, ędalu nepašersi. Progre- sas neturi pabaigos. Kiek- viena diena atsineša kai- kam mirtį ir kai kam gi- mimą. Gyvybei ir daiktui. Net idėjoms. Ypač ekono- minėms sistemoms su jų kietu nugarkauliu.

— Už ką tu norėtumei kapitalizmą už plaukų patasyti?

— Pirmiausia už nevār- žomą konkurenciją.

— Mergele! Kapitalo ekspansija yra garo jėga. Uždaryk jam išėjimą, dygsta godumo nagai. La- susprogdins įrengimus. Konkurencija turi būti laisva.

— O meilė ar gali būti laisva? Ji irgi garo jėga. Dar daugiau: mistinė jė- ga. Nepažabok tu ją, ir sprandą nusiuksi. Ne- varžoma konkurencija

gamyboje gali į rinką iš- leisti mažos kokybės pro- dukta. Pradedant namų statyba, automobiliais ir vaikų žaislais baigiant, mes susiduriame su lais- vos konkurencijos gami- niais, kurie grobuoniškai ištuština žmonėms kiše- nes, pridaro nelaimių ir

gadina sveikatą. Kapita- lizmas yra laisvas ga- minti visoki "brudą", todėl turi būti kontroliuojamas.

— Kaip tu tą kontrolę supranti? Darbininkas tu- rėtų teisę kišti nagus į darbdavio pinigus ir ga- minių kontrolę?

— Valdžia turėtų kon- troluoti ir pajamas, ir išlaidas, ir gaminių ko- kybę. Gamintojas turi būti įstatymais įpareigotas

garantuoti už produkto tinkamą pagaminimą. Be

kontrolės gamintojai iš- dygsta godumo nagai. La- susprogdins įrengimus. ba! retas fabrikantas laisvu noru telks darbi- ninkui prideramą atlygi- nimą. Kapitalistinėje sis- temoje ne visur yra uni- jos, todėl darbininkas yra išnaudojamas.

— Bet, mieloji! Ameri- kos kapitalizmas palygin- ti yra rojus prieš komu- nizmą, ypač Rusijoje prak- tikuojamą.

— Rojuje Adomas su Jeva taip pat susiterlio- mes susiduriame su lais- vos konkurencijos gami- niais, kurie grobuoniškai ištuština žmonėms kiše- nes, pridaro nelaimių ir

priversti gerbti darbo žmogų, sutelkiant jam prideramą atlyginimą ir higieniškas darbo sąly- gas. Čia yra demokrati- ja, bet serganti ir reika- linga daktaro su injekci- jos vaistais prieš domi- navimą kapitalizmo val- džioje. Iš pagrindų turėtų būtų pakeista rinkiminė sistema, kuri dvidešim- tajam amžiui gėdą daro.

— Išrodo, kad tu pritari radikalėms kairiesiems?

— Man ir dešinė, ir kairė ranka vienodai reika- lingos. Ir kairysis, ir de- šinysis žmogus yra žmo- gus su teise mąstyti ir veikti.

— O ką manai apie eks- tremistus ir triukšma- darius?

— Jų visais laikais bu- vo ir bus. Kad jie neturė- tų pagrindo nerimauti, reikia kapitalizmui žvilgt- tertį atidžiai į savo ydas, reformuotis ir kvėpuoti laiko dvasia. Sustingimas niekur nėra sveikas. Jie iš dalies yra lyg šašai. Į juos kapitalizmas, at- kreipęs dėmesį, turėtų susirūpinti savo organiz- mo sveikatingumu.

— Ką tavo bobiška galva mano apie skirtumų ma- žinimą tarp kapitalizmo ir komunizmo? Ar jis reikalingas?

— Ta mano galva svar- sto taip. Ir vienur yra sistema, ir kitur. Ji gim- sta, slaučia ir miršta. Galimas dalykas, kad vie- na sužmoniškės, kita su- praktiškės. Laikas aplau- žo agresoriams ragus, neišmanėlius išmoko mąstyti. Aš tikinti. Į Die- vą. Tikliu ir į ateltį švie- sesnę. Netikėtina, kad amžius žmonės kvaila- vos, kaip kad ligi šiol da- rė. Sistema yra lyg kokie dideli ratai. Jų praktiš- kumas priklauso nuo į juos įkinkyto žirgo. Kuinas nepaveš, eržilas sudau- žys, o geras arklys, tin- kamai pažabotas ir val- domas, ratus trauks net ir purvinu keliu. Tikliu į nuolatinį progresą ir ki- timą.

— O į ką netiki?

— Velną ir pragarą! Pirmąjį žmogus atstoja, kai nėra žmoniškas, o an- trąjį žemė, kurią dažnai

paverčiame pragaru, iš- kabinę į visokių izmų uo- degas. Dar netikliu į kal- bamo filosofijos daktaro kai kuriuos teigimus.

— Tur būt manai, kad jis yra buržujus?

— Koks iš jo buržujus! Toks pat klaidžiotojas tarp idėjų, kaip ir aš. Jis mano, kad korporacijų vadovybės algos nesan- čios darbininkų išnaudo- jimo priežastimi. Darbi- ninkų išnaudojimo prie- žasčių yra daug. Algos viena iš jų. Žinau Missi- ssippi korporaciją. Vieno alga \$191,950, kito \$87,100, dar trijų po \$70,000. Plius milžiniškos pensi- jos. Akcininkai negavo di- videndo virš metų. Toliau vos išstena po keletą do- lerių!

Man gerai žinomas žmogus buvo įmonės ad- ministratorius. Įmonėje buvo taip vadinamas "pro- fit sharing". Šavininkas patys ėmė didelę algą, žmona kitą (norė įmonėje pasirodydavo tik retkar- čiais), duktė dar kitą, du automobiliai pasilimdavo savo dalį. Dirbo tik apie 50 žmonių. Pelno likdavo

mažai. Rašinio autorius guodžiasi, kad didelė da- lis didelių algų grįžta valdžiai. Taip pat ir žmo- nės. Ar ne geriau būtų, kad tų pinigų dalis atitek- tų dirbančiam, kad išstengtų vaikus išmokyti?

— Vis dėlto, Amerikoje darbininkui geras gyveni- mas. Visi į ją skverbiasi. Nepalyginsi kitų kraštų.

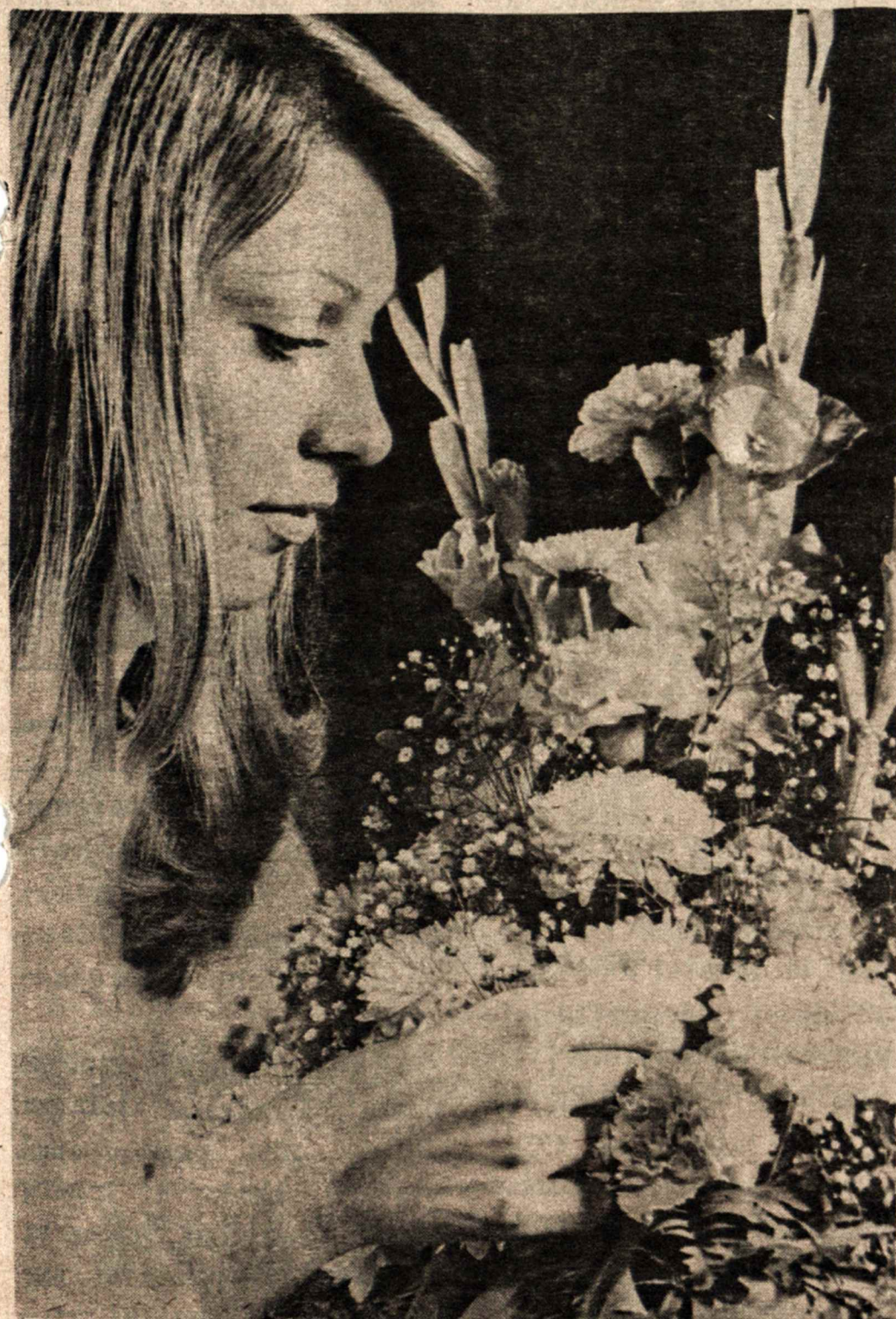
— Tobulumui nėra galo. Daug padaryta pažangos, bet dar daugiau reikia. Gangsterizmas, laisvas ginklų pardavimas, ligo- nių aprūpinimas ir kiti negerumai prašyte pra- šosi reformų. Kad jų nėra - kapitalizmas kaltas. Ka- pitalas dominuoja vado- vaujančius, o vadovaujan- tieji pataikauja kaip talis- tams. Tai užburta ratas.

— Pagal tavo svarsty- mus galima suprasti, kad triukšmautojai turi pa- grindo nerimastauti.

— Ne tik jie. Mes visi. Triukšmautojai tėra tik drąsesni.

— Visoki tinginiai ma- nai yra kapitalizmo pro- duktas?

— Daugiausia. Politi- (Nukelta į 14 psl.)

Besibaigiančio ilgo ir šilto rudens paskutiniosios pasakiš- kosios gėlės, kurios ir šiltnamiuos išaugintos taip pat yra patrauklios ir tinkamos visais žiemos mėnais. Gė- lininkyste produktyviausiai gėlininkai verčiasi Ontario provincijoje. Photo AGRI - Ontario

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausio Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų stinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB var- todami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Lij. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

JUOZAS GRAZYS

KAILIŲ SIUVEJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laiką saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

[vairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Taip pat INTERNATIONAL dažų išpardavimas - tel. 366-6237 / 3896

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2227 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais
TORONTO, ONTARIO betkur pasaulyje skambinti
M6R 1X6 tel. 533-3531

Sudbury

Lietuvos Kariuomenės atkūrimo 55 m. sukakties

MINĖJIMAS – KONCERTAS

ruodžio 8 d., šeštadienį High School auditorijoje,
15 Mackenzie St., Sudbury, Ont.

Koncertą išpildys Hamiltono mergaičių choras "Aidas",
vad. sol. V. Verikailio, akom. J. Govedai.

ėjimas \$3.00, pensininkams ir moksleiviams – \$1.50

— • —

Po koncerto minėjimo programa tęsiama ukrainiečių
salėje, 130 Frood Rd. Šokiama gros geras orkestras
ir veiks įvairūs bufetas. KLB Valdyba

KLB LIETUVIŲ B-nės V-ba PRANEŠA:

Lietuvių Bendruomenės
valdyba įsteigė biblioteką;
sukataloguota virš 150
įvairių lietuviškų knygų.
Atidarymas įvyko lapkri-
čio mėn. 5 d., Christ the
King bažnyčios salėje, ten
pat randasi ir knygoms
spintos, kurias parūpino
kun. Antanas Sabas. Idėja

bibliotekai kurti pasiūlė
ir 100 knygų paaukojo
– Petras Jutelis. (Jis pir-
mas iš Sudburio įstojo
nariu į Lietuvių Kanados
Fondą, 17 metų leido nau-
dotis savo vasarviete "Ba-
ravykas" bendruomeni-
nams reikalams, pirma-
sis prisidėjo prie buvu-
sios radio valandėlės iš-
laikymo).

Kiti knygų aukotojai bu-
vo: kun. Antanas Sabas,
Jozas Kručas, Agota
Pranskūnienė ir kiti pa-
sižadėjo dar paaukoti.

Laiškai bėgant, čia nu-
matoma perkelti ir Lie-
tuvų Bendruomenę lie-
čiančius svarbesnius do-
kumentus, filmas, visą
Bendruomeninį archyvą.
Visus tautiečius kviečia-
me pasinaudoti biblioteka.
Knygos skaitymui išduo-
damos sekmadieniais
tarp 11–12:30 val. Galin-
tieji paaukoti bibliotekai
knų, prašomi jas pas-
rašyti ir perduoti Lietu-
vių Bendruomenės valdy-
bai (bibliotekai), už ką iš
anksto dėkojame.

• Silvija Martinkutė, Al-
gis Kručas ir Jozas
Štaškus – mūsų kolonijos
lietuvius atstovavo aštun-
tosios KLB Krašto Tary-
bos trečiojoje sesijoje, Lon-
done.

welland

BENDRUOMENĖS VEIKLA

Wellande ir Port Col-
borne miestuose ir jų
aplinkėse gyvena apie
šimtas lietuvių. Daugumas
tautiečių yra vyresnio
amžiaus, jaunųjų pakaito
nėra. Esantieji keli jau-
nuoliai veikloje nedaly-
vauja, bet yra priklausan-
čių kaimyninio St. Catha-
rines tautinių šokių grupė
ir Niagara pusiasalio
skautų vienetui.

Bendruomenės valdyba
šiemet surengė Vasario
16 d. minėjimą ir geguži-
nį. Minėjimuose dalyvau-
ja 40–50 asmenų, gi į
metinį susirinkimą, kai
renkama valdyba, susi-
renka tik 12–15. Bendruo-
menę remia ir jai talki-
ninkauja St. Catharines
pranciškonų filijos vedė-
jas T. Kun. Juvenalis
Liauba, OFM, kuris kas
sekmadienį laiko pamal-
das vengrų katalikų baž-
nyčioje. Jam tarpininkau-
jant, veltui gaunama baž-
nyčios salė apylinkės kuke-
liams renginiams. Taip
pat apylinkėje pramoginių
pobūdžių veikia medžioto-
jų-žūklautojų klubas. Ko-

PHARMACIE Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENE

1410 Guy St. pirmas aukštas,

11-12 kambarys

Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Reikia su juo derėtis, įro-
dinėti reikalavimų tiks-
lingumą ir, jeigu reikia,
parodyti savo galybę
strelkais. Ginklo jėga
– silpnybės savybė.

– Tu nemani, kad bo-
bos kada nors išeis į
gatves, kaip kad atsitiko
Petrograde 1917 metais?

– Tikrai nematau. Bent
aš. Čia moterys nėra al-
kanos. Bet mes kovosime
už moterų telses ir už
geresnę ateitį. Teoretikai
mus neužklūpusios muilo
burbulais, kad kapita-
lima tikėti jo pažadais. (Nukelta į 15 psl.)

STUDIJUOK EKONOMIJĄ.

(Atkelta iš 13 psl.)

klerų priveist. Pastarie-
ji ranka rankon eina su
kapitalistais. Tai partijų
biznis. Nešvarus biznis!

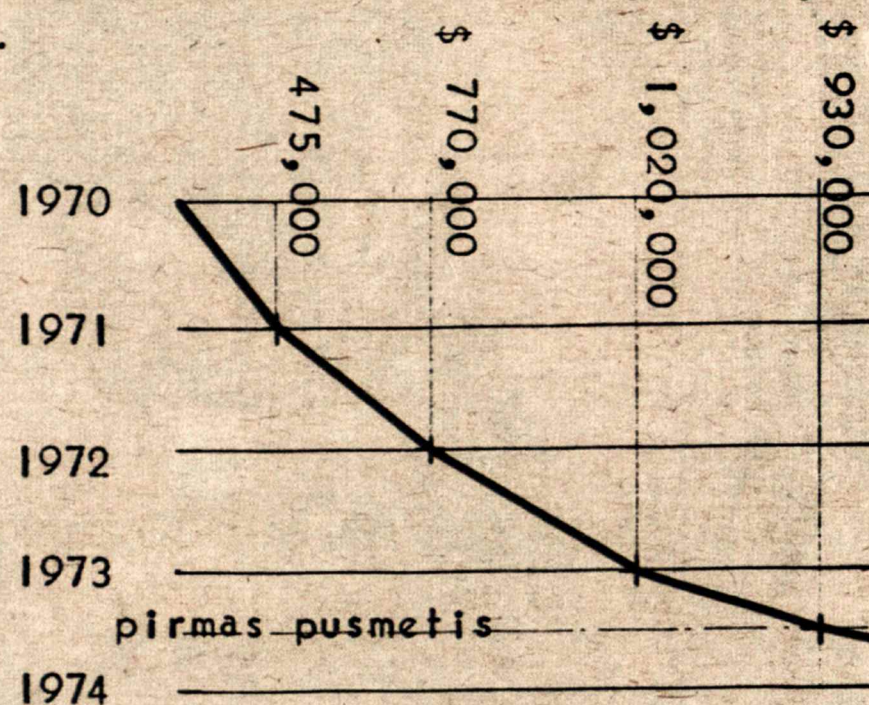
– Ir manai, kad reika-
linga revoliucija?

– Aš nesu iš mušelių
šeimų. Ginklų naikinant
blogį, blogis gimsta kitos
rūšies su didesniais na-
gais. Tai tavo filosofija,
manau, kad kapitalistu
negalima pasikliauti, nega-
lima tikėti jo pažadais.

NUOSTABIAI AUGA TORONTO "PARAMA"

Lietuviško kredito ko-
operatyvo "Parama" augi-
mas vyksta kas kart stai-
giau kylančia kreive, kaip
matyti iš žemiau dedamos
lenteles.

juosius Lietuvių Namus
vienoje iš miesto pagrindi-
nių – Bloor gatvių, vaka-
riniam High Parko rajone.
Dabar patalpos yra

Tiesa, taip augama da-
linai dėl Kanadoje nesil-
liaujančios infliacijos,
betgi labiausiai todėl, kad
tautiečiai vis geriau isti-
virtina ekonominiai ir,
pagaliau, įsisąmonina sa-
vo pačių labui, o ne kapi-
talistų pelnui sukurtos
finansinės įstaigos nauda.

Dvidešimt metų dirbu-
si senuose Lietuvių Na-
muose, kurių gana suvar-
gusioje apylinkėje begyve-
na retas lietuvis, rugsėjo
viduryje persikėlė į nau-

erdvios netik penkiems
tarnautojams, bet ir val-
domųjų organų posė-
džiams bei anksčiau ne-
besutilpusiems interesan-
tams.

Dabar dėkingoje vietoje
esanti "Paramos" įstaiga
galėjo būti bent tolygi
viettinių bankų ir trustų
skyrių išvaizda, jei ne ta
emigrantinė pažiūra, jog
kas nauja ir žibatai gra-
žu. Patalpų įrengimui ne-
pasinaudota profesionalų
dailininkų ir architektų
talka. /a.

NEPRIKL AUSOMA LIETUVA

ADVOKATAS J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.

Tel: 842-1126, namų 678-3660

NOTARAS J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.

Tel. 871-1430

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

MONTREAL

TEL.: 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal 109, Que.

Tel. 931-4024

NL DRAUGIŠKAS POBŪVIS

RUOŠIAMAS gruodžio 8 d., šeštadienį 7 val. vakare AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE.

POBŪVIS PRASIDĖS KANADOS KARIUOMENĖS VEIKSMŲ UŽSIENYJE PAVEIKSLŲ – SKAIDRIŲ (SLIDES) PARODYMU:

MONTREALIO STUDENTAI ATEITININKAI OTTAWOJE

Spalio mėn. 20 d., Montrealio studentai Ateitininkai, Ottawos lietuvių studentų pakviesti, išvyko į Kanados sostinę. Nors ir lijo, visų nuotaika buvo saulėta. Nuvažiavus, mus sutiko keli ottawiečiai, nuvežė į daktarų Ramūnų šiltus namus, kur laukė kava, pyragai ir didesnis būrys studentų. Atsigaivinę ir susipažinę, mes kartu aplankėm Ottawos meno galeriją, kur praleidom visą rytą, apžiūrėdami vieną iš didžiausių ir geriausių Kanadoje meno

- a/ iš Vietnamo – Taikos priežiūros Komisijos veiksmų – Majoras R.V. Paukštaitis
b/ iš Korejos karo ir Kipre tvarkos palaikymo veiksmų – ats. Kapitonas J. Kisielius

BUS ŠILTA VAKARIENĖ, BARAS SU MUZIKA
Įėjimas \$5.00, jaunimui \$3.00.

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MALONIAI Kviečia VISUS MONTREALIEČIUS
ŠIAME RETAI PASITAIKANČIAME POBŪVYJE DALYVAUTI.

rinkinių. Pavalgę pietus, ėjom apžiūrėti National Art Centre – operos rūmus ir teatrus. Perėję į kitą gatvės pusę, apžiūrėjome Parlamento rūmus. Pavakary, nuvažiavome prie Prime Minister Trudeau rezidencijos, kurią galėjome stebėti tik iš tolo, pro tvorą. Gerai išvargę, daug apžiūrėję, la-

bai alkani, atsiradome ponų Danių namuose, kur linksmoje, šeimyniškoje nuotaikoje, pavalgėm, pašokom, pasijuokėm ir kur užsimezgė "ažuoliniai" draugystės ryšiai su Ottawos lietuvių studentais. Grįžom į Montrealį vėlai, dėkingi ottawiečiams už tokią išpūdingą ir gerai suplanuotą dieną. J.A.

nymų ir pasiūlymų. Atkreiptas visų dėmesys, kad solidarumo įnašus sėkmingai padeda surinkti apylinkėse veiklą mūsų kredito bankeliai, kad reikia susirūpinti ir apsaugoti bendruomenės archyvinę medžiagą. Patarta, kad reiktų priimti naują bendruomenės insigniją: ilonei po Europą ir Afriką vyčio turėti klevo ką.

lapą. Suvažiavimas baigtas Tautos Himnu.

STUDIJUOK EKONOMIJĄ...

((Atkelta iš 14 psl.))

lizmas neišdykęs valkinas. Studijuok ekonomiją vietoj filosofijos. Būsi praktiškesnis ir žmonijai naudingesnis.

• Lietuvių Namų atidarymo iškilmėse ir dail. A. Tamošaitienės dailės parodoje Toronte, buvo nuvykę dr. Ilona Maziliauskienė, dr. H. Nagys, L. ir Š. Giriniai ir Pr. Paukštaitis.

• Eimuti, ir Linda Tekečiai jau kūrė laisvą kalį išvykę turintieji kešalio po Europą ir Afriką vyčio turėti klevo ką.

— LAURENT PASTRY —

735 Decarie, St. Laurent, Montreal, P. Q.

Tel. 744-5000

(Savininkas Ignas Zizas)

KASDIEN KEPAMI DANIŠKI SU VARŠKE IR
PRANCŪZIŠKI PYRAGAIČIAI.

Galima užsisakyti vestuvinius ar sukaktuvinius tortus ir kitus skanesius. Taip pat parduodamas visokios rūšies konservuotas maistas, sūris, duona ir kiti produktai.

KLB SUVAŽIAVIMAS...

((Atkelta iš 4 psl.))

reikiamą dėmesį. Toms apylinkėms, kur nėra lit. mokyklų, reiktų keliaujančių iš vienos į kitą apylinkę mokytojų. G. Petrauskienė pridūrė, kad dabar, kai turime gerų vadovėlių ir kitų priemonių, gal galimas kad ir pusiau akivaizdinis mokymas. Pakaktų, kad ir į tolimesnę mokyklą tėvai vaikus patikrinimui atvežtų bent kartą į mėnesį. Ji taip pat pridėjo, kad gal net netolimoje ateityje mūsų mažoms apylinkėms geresnei veiklai išvystyti reiktų jungtis ir sudaryti rajonines apylinkes. Bendrai simpoziumas iškėlė naujų ir brandžių minčių.

Šeštadienio vakare Tarybos nariams ir plačiai bendruomenei buvo didžiulis susipažinimo vakaras. Londono liet. jaunimo sambūris "Baltija" davė meninę dalį: choras padainavo keletą dainų, o tautinių šokių grupė išpildė būdingų vertinių šokių pykę. Grojo Chicago "NeoLituanų" orkestras.

Sekmadienį po pamaldų, suvažiavimas susirinko vėl posėdžiui. Ir vėl aptarta įvairūs reikalai, išklausa svarbių suma-

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P. Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

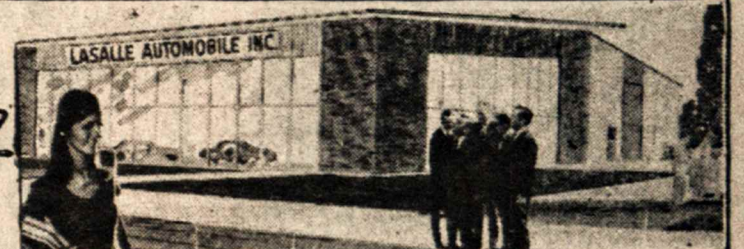
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remonto
- Degalai, tepalai, padangos ir kitu
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelių Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT

PARDAVIMAS

IMPERIAL – CHRYSLER – DODGE – CHARGER
CORONET – CHALLENGER – SWINGER – DART
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas.
Išorės (Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės De La Verendrye prie Lapierre, tel. 365-3364

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motoriniai vėlty.

Sav. G. Desrochers

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7261

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

Pardavimas gazolino ir alyvos – lietuviams nuolaida.
Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavyas 365-3252

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktorius

366-0330

140 - 2e AVENUE LASALLE

- Sildymo ir vandentiekio taisymas ir nauji įrengimai.
- Vandens šildymui tankų pardavimas ir įrengimas.
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas.
- Visi įkainavimai neapmokami.

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten-Test.

Masonito, statybinis popieris, cementas,

B. P. Išdirbiniai ir visa kt.

7000 BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

ŠEŠTADIENI, gruodžio 1 d., 7,30 val. vakaro AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE MINĖJIMAS

skirtas D. T. Arkivyskupo Matulaičio 100-iam gimtadieniui ir
Nek. P. M. Mergelės Marijos veiklos Montrealyje 20-mečiui atžymėti.

Programoje: Kun. St. Yla – paskaita
Audronė Simonaitytė – dainos – sopranas
Izabelė Žmuidzinienė – dailus žodis

Įėjimas \$5.00, \$3.00 — Pelnas siuntinių persiuntimui
Jaunimui \$1,50 į Suvalkų trikampį.

— • —

Kviečiami ir laukiami visi! Pasidžiaugsite gražia ir įdomia programa
ir paremsite gerą darbą.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS ruošiamas gruodžio mėn. 2 d. Iškilmingos pamaldos Aušros Vartų parapijos šventykloje II val. Pamaldose organizacijos dalyvauja su vėliavomis. Po pamaldų, parapijos salėje, dr. P. Lukoševičiaus paskaita ir kavutė. Prie įėjimo šventyklon bus renkamos aukos Lietuvos karo invalidams.

Minėjimą ruošia: Kūrėjai – savanoriai, kariai veteranai ir šauliai.

• Mirė Pranas Gruckūnas, kuris yra gimęs Anglijoje.

PADEKA DAKTARUI POPIERAČIUI

Savi pas savus, – bet tik tada kai bėda ar net mirtis. Taip ir aš atsiradau ant dr. Popieraičio operacijos stalo Reddy Memorial ligoninėje. Anksčiau kol nereikėjo rimtos pagalbos tai bet koks daktaras buvo geras. Rimtai susirgus supratau, kad mano "daktarėliai" nenusimano apie ligos eigą ir jaučiau, kad jau gyventi laiko nedaug... Tada nutariau pamėginti – savi pas savus, nes bėdoje lietuvis bus geresnis. Taip ir buvo jis geresnis už visus kitus. Dr. Popieraitis skubiai nustatė ligos pasireiškimą ir tuojau padarė operaciją po operacijos. Sveikata grįžta, jau esu namuose ir todėl nuoširdžiai jam dėkoju.

Ta pačia proga ačiū visiems lankytojams, kurių tarpe jaučiau nuoširdžiausiais lankytojais tai "Lito" vedėjas Pr. Rudinskas su žmona. Dar kartą ačiū visiems!

M. Krauza

• Mirė Kostas Ivaškevičius, kuris Kanadon atvykęs prieš 45 m. Veliomis buvo sielojantis Lietuva lietuvis. Jis prieš išvykdamas iš Lietuvos buvo tarnavęs policijos tarnyboje. Kilęs iš Raseinių apskr. Paliko žmoną Mariją ir dvi dukras su šeimomis.

• Leonas Gureckas, West Montreal Automobile Co. pardavimo vedėjas (sales manager) buvo General Motors surengtuose kursuose pardavimo vedėjams, kurie vyko Montrealyje.

• 25 metų vedybinės sukaktis atšventė Jonas ir Janina Adomoniai ir

Albertas ir Vera Mecečiai. Abiejų sukačių vaisės vyko tarp savųjų šeimose.

• Nijolė ir Jeva Girdučiūtės išvykusios ilgesnėms atostogoms į Barbados ir kitur.

• Petras Klezas su žmona buvo išvykę į Worcester, Conn. aplankyti seserį ir švogerį Kisielaičius.

• Regina ir Jonas Išganaičiai susilaukė pirmagimės dukters. Tai džiaugsmas ir seneliams – Bulkams ir Išganaičiams.

SESELIŲ VEIKLA

Seselės iš suaukotų drabužių nuo 1972 m. rugpjūčio mėnesio iki lap-

PIRKTI AR PARDUOTI
NEKILNOJAMA TURTA PADĖS JUMS

V. Pėteraitis

353-9960 / Namų 721-0614

UNITED TRUST REALTIES

7995 Blvd. Les Galeries. D'Anjou, P. Q.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

Ar prisimenam? Tai pirmieji metai lietuviškame vaikų darželyje dar mažuose seserų namuose. Atpažįstami: – ant čiuožimo lentos Arūnas Alisauskas, Lilė Gedvilaitė, pasiruošusi lipti Safronikaitė ir prie dviratuko Pilipavičius.

kričio vidurio yra supa-ros Vartų parapijos salė-kavusios ir išsiuntusios je, pelnas skiriamas. 113 pakų. Prašymų nuolat • Į ruošiamą minėjimą plaukia, drabužiais lietu-atvyksta Nek. Pr. Mergė-viai duosnus, tik pritrūks-lės Marijos seserų vy-tama persiuntimui pinigų. riausia vadovė sesuo M. Tam tikslui, daromo mi-Margarita ir steigėja se-nėjimo, gruodžio 1 d. Auš-suo Felicija Kogalskytė.

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astro

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!

• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!

• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!

• UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

PASIKALBĖKITE SU

Managerių

LEO GUREKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

489-5391

(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 6%
Taupomasis s-tas 6,5%
Term. ind. 1 m. 7,5%
Term. ind. 2 m. 8%
Term. ind. 3 m. 8,5%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines 9%
Nekiln. turto 9%
Čekių kredito 9%
Investacines nuo 9,5% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdrau. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10.000
da iki \$2.000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečia-dieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius sa-vaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.